

BIULETYN

ROK XI/2001
NR 5

INFORMACYJNY

ŚLĄSKA AKADEMIA MEDYCZNA
W KATOWICACH

ISSN 0867-7646

SZPITALA KLINICZNE WRÓCIŁY DO AKADEMII

Na mocy ustawy Sejmu RP z dnia 19 lipca 2001 o zmianie ustawy o zakładach opieki zdrowotnej i ustawie o szkolnictwie wyższym, zatwierdzonej 17 września br. przez prezydenta Aleksandra Kwaśniewskiego, akademiom medycznym przywrócono zarząd szpitalami klinicznymi.

Rozporządzenie Ministra Zdrowia ustalające wykaz szpitali klinicznych oraz państwowych uczelni medycznych i państwowych uczelni prowadzących działalność dydaktyczną i badawczą w dziedzinie nauk medycznych, właściwych do przejęcia uprawnień organu założycielskiego zostało ogłoszone 15 października br. (Dz.U. Nr 135 z 26 listopada 2001, poz. 1525). Tym samym ŚAM stała się organem założycielskim dla siedmiu samodzielnych publicznych szpitali klinicznych: Centralnego Szpitala Klinicznego w Katowicach Ligocie; Szpitala Klinicznego im. A. Mielęckiego w Katowicach; Szpitala Klinicznego nr 5 w Katowicach; Szpitala Klinicznego nr 6 – Górnośląskie Centrum Zdrowia Dziecka i Matki w Katowicach Ligocie; Szpitala Klinicznego nr 7 – Górnośląskie Centrum Medyczne w Katowicach Ochojcu; Szpitala Klinicznego nr 1 im. prof. S. Szyszko w Zabrze oraz Szpitala Klinicznego nr 3 w Zabrze.

Koniecznych zmian w Statucie uczelni dokonał Senat ŚAM uchwałą nr 32 z 7 listopada 2001.

1. W §1 ust. 1 otrzymuje brzmienie:

Śląska Akademia Medyczna w Katowicach, zwana dalej „Akademią”, jest wyższą szkołą medyczną, działającą na podstawie:

- ustawy z dnia 12 września 1990 r. o szkolnictwie wyższym (Dz.U. Nr 65, poz. 385 z p.z.), zwanej dalej „Ustawą”,
  - ustawy z dnia 30 sierpnia 1991 r. o zakładach opieki zdrowotnej (Dz.U. Nr 91, poz. 408 z p.z.), zwanej dalej „Ustawą o zoz”,
- przepisów wydanych na ich podstawie – Statutu i Regulaminu Organizacyjnego Akademii.

2. Skreśla się dotychczasowe zapisy Działu III Statutu w brzmieniu:

„SZPITALA KLINICZNE – BAZA SZPITALNA AKADEMII”

§31

1. Szpital kliniczny realizuje zadania Akademii w systemie ochrony zdrowia.

2. Szpital kliniczny realizuje zadania, o których mowa w ust. 1, w powiązaniu z działalnością dydaktyczną i badawczą w dziedzinie nauk medycznych.

3. Ustrój szpitala klinicznego oraz inne sprawy dotyczące jego funkcjonowania, nieuregulowane w ustawie o zakładach opieki zdrowotnej określa jego Statut.

3. Wprowadza się następujące brzmienie Działu III Statutu:

BAZA KLINICZNA

§31

Uczestnictwo Akademii w sprawowaniu opieki zdrowotnej, o którym mowa w art. 3 ust. 4 ustawy i §5 ust. 2 Statutu, realizowane jest przez:

- 1) szpitale kliniczne, dla których Akademia jest organem założycielskim w rozumieniu przepisów Ustawy o zoz,
- 2) oddziały kliniczne funkcjonujące na bazie oddziałów szpitalnych udostępnionych na potrzeby Akademii dla

Serdecznych,
pełnych ciepła i radości
Świąt Bożego Narodzenia
oraz pokoju
i wszelkiego dobra
w nadchodzącym
roku 2002

życzy
Wszystkim P.T. Czytelnikom

Redakcja

RADA NAUKOWA PRZY MINISTRZE ZDROWIA

Minister zdrowia **Mariusz Łapiński**, zarządzeniem z dnia 24 października 2001, powołał Radę Naukową, powierzając jej rolę organu opiniotwórczego i doradczego dla swego urzędu.

Przewodniczącym Rady został mianowany prof. dr hab. **Jerzy Szczerbań**, zastępcą zaś prof. dr hab. **Franciszek Kokot**. Oprócz prof. **Kokota** do grona członków Rady zostało powołanych pięciu przedstawicieli Śląskiej Akademii Medycznej: rektor prof. dr hab. **Tadeusz Wilczok** oraz profesorowie **Andrzej Bochenek**, **Marcin Kamiński**, **Stanisław Pasyk** i **Michał Tendera**.

Kadencja Rady trwać będzie 4 lata. Jej organami są Prezydium (przewodniczący, zastępca przewodniczącego oraz siedmiu członków wybranych na pierwszym zebraniu plenarnym nowo powołanej Rady) oraz komisje i zespoły do spraw: badań naukowych; kształcenia; rozwiązań systemowych związanych z organizacją jednostek badawczo-rozwojowych; kadr medycznych; kształtowania polityki zdrowotnej; systemu opieki zdrowotnej. Rada Naukowa może również powoływać zespoły robocze i ekspertów spoza swego grona.

W zakresie nauk medycznych Rada Naukowa ma wypowiadać się w sprawach kierunków i problemów naukowo-badawczych związanych z rozwojem nauk medycznych, określać perspektywiczne kierunki badań nauko-

wykonywania zadań dydaktycznych i badawczych w powiązaniu z udzielaniem świadczeń zdrowotnych,

- 3) utworzone na mocy art. 8 ust. 1 pkt 7 *Ustawy o zoz* inne niż szpitale kliniczne zakłady opieki zdrowotnej,
- 4) nauczycieli akademickich uczestniczących w sprawowaniu opieki zdrowotnej poprzez wykonywanie zadań dydaktycznych i badawczych w powiązaniu z udzielaniem świadczeń zdrowotnych, a którzy zatrudnieni są w jednostkach organizacyjnych Akademii funkcjonujących w szpitalach klinicznych oraz w jednostkach organizacyjnych Akademii funkcjonujących na udostępnionych przez szpital oddziałach.

§31a

1. Szpitalem klinicznym jest wyodrębniony organizacyjnie zespół osób i środków majątkowych:
  - utworzony i utrzymywany w celu realizacji zadań dydaktycznych i badawczych w powiązaniu z udzielaniem świadczeń zdrowotnych i promocją zdrowia,
  - uczestniczący w przygotowaniu osób do wykonania zawodu medycznego i kształcenia osób wykonujących zawód medyczny.
2. Szpitale kliniczne działające w dniu wejścia w życie niniejszego Statutu gospodarują przekazanymi w nieodpłatne użytkowanie nieruchomościami i majątkiem Skarbu Państwa pozostającym w użytkowaniu wieczystym Akademii, w części, w której te nieruchomości i majątek były w zarządzie szpitali klinicznych w dniu wejścia w życie niniejszego Statutu, lub nieruchomościami własnymi albo nieruchomościami pozostającymi w ich użytkowaniu albo zarządzie.
3. Akademia może zwiększyć fundusz założycielski szpitala klinicznego poprzez wydzielenie na jego rzecz części mienia Akademii stanowiącego wyposażenie jej jednostek organizacyjnych działających na bazie szpitala klinicznego.
4. Do wydzielenia, o którym mowa w ust. 3, nie mają zastosowania postanowienia §61 ust. 2 pkt 7a Statutu.
5. Zakup, przyjęcie darowizny aparatury i sprzętu medycznego oraz zbycie, wdzierżawienie lub wynajęcie ma-

jątku trwałego szpitala klinicznego, a także wniesienie majątku do spółek lub fundacji następuje na zasadach określonych zarządzeniem Rektora.

6. Ustrój szpitala klinicznego oraz inne sprawy dotyczące jego funkcjonowania, nieuregulowane w *Ustawie o zoz* oraz Statucie Akademii, określa statut szpitala klinicznego nadany przez Rektora przy uwzględnieniu postanowień art. 44 c ust. 1 *Ustawy o zoz*.
7. Szpital kliniczny jest publicznym zakładem opieki zdrowotnej i podlega wpisowi do rejestru zakładów opieki zdrowotnej prowadzonego przez Ministra Zdrowia oraz rejestracji w Krajowym Rejestrze Sądowym.
8. Akademia staje się z mocy prawa organem założycielskim szpitali klinicznych istniejących w dniu wejścia w życie ustawy z dnia 19 lipca 2001 r. o zmianie ustawy o zakładach opieki zdrowotnej i ustawy o szkolnictwie wyższym.
9. Wykaz szpitali klinicznych, o których mowa w ust. 8, określi, zgodnie z postanowieniami ust. 4 art. 4 ustawy z dnia 19 lipca 2001 r. o zmianie ustawy o zakładach opieki zdrowotnej i ustawy o szkolnictwie wyższym w drodze rozporządzenia, Minister Zdrowia.

§31b

1. Szpitalem klinicznym kieruje dyrektor, zwany dalej „kierownikiem szpitala klinicznego,” którego powołuje i zatrudnia – według zasad zawartych w art. 44 ust. 5 *Ustawy o zoz* – Rektor Akademii.
2. Oddziałem szpitala klinicznego, na bazie którego funkcjonuje klinika Akademii, kieruje ordynator wyłoniony w trybie konkursu właściwego dla stanowiska kierownika kliniki, którego powołuje na stanowisko ordynatora Rektor Akademii, po uzyskaniu opinii kierownika szpitala klinicznego.
3. Oddziałem szpitala klinicznego, na bazie którego nie funkcjonuje klinika Akademii, kieruje ordynator wyłoniony w trybie konkursu, o którym mowa w art. 44a ust. 1 pkt 3 *Ustawy o zoz*.
4. Postanowienia ust. 2 mają zastosowanie do powierzenia w szpitalu klinicznym stanowiska kierowniczego w jednostkach organizacyjnych działalności podstawowej, nie

będących oddziałami, a na bazie których funkcjonują inne niż kliniki jednostki organizacyjne Akademii.

5. Kierownik szpitala klinicznego powierza powołanemu w trybie określonym w ust. 2 ordynatorowi obowiązki i uprawnienia ordynatora poprzez zawarcie z nim umowy o pracę lub umowy cywilno-prawnej, przy uwzględnieniu zasad określonych w ust. 8.
6. Postanowienia ust. 5 mają zastosowanie do stanowisk określonych w ust. 4.
7. Nauczyciele akademicki zatrudnieni w klinikach i w innych jednostkach organizacyjnych Akademii, działających na bazie jednostek podstawowych szpitala klinicznego, uczestniczą w sprawowaniu opieki zdrowotnej w oparciu o zawarte z nimi przez kierownika szpitala klinicznego umowy o pracę lub umowy cywilno-prawne.
8. Wymiar zatrudnienia nauczycieli akademickich, o którym mowa w ust. 7, określi zakres uczestnictwa jednostek działalności podstawowej szpitala klinicznego w sprawowaniu opieki zdrowotnej.

§31c

Szczegółowe zasady udostępnienia szpitala klinicznego do realizacji przez jednostki organizacyjne Akademii, działające na jego bazie, zadań dydaktycznych i badawczych, w powiązaniu z udzielaniem świadczeń zdrowotnych, określi zarządzenie Rektora.

§31d

1. Oddziałem klinicznym jest oddział szpitala udostępniony Akademii na warunkach określonych w *Ustawie o zoz* na potrzeby wykonywania zadań dydaktycznych i badawczych, w powiązaniu z udzielaniem świadczeń zdrowotnych.
2. Szczegółowe warunki udostępnienia, o którym mowa w ust. 1, określa umowa pomiędzy Rektorem Akademii a kierownikiem zakładu opieki zdrowotnej, uwzględniająca postanowienia zawarte w rozporządzeniu Ministra Zdrowia i Opieki Społecznej z dnia 17 września 1999 r. w sprawie określenia koniecznych elementów o udostępnienie oddziału klinicznego na wykonywanie zadań dydaktycznych i badawczych, w po-

wiązaniu z udzielaniem świadczeń zdrowotnych.

§31e

1. Oddziałem klinicznym, na bazie którego funkcjonuje klinika Akademii, kieruje ordynator wyłoniony w trybie konkursu właściwego dla stanowiska kierownika oddziału klinicznego, którego powołuje na stanowisko ordynatora Rektor Akademii, po uzyskaniu opinii kierownika szpitala.
2. Kierownik szpitala powierza powołanemu w trybie określonym w ust. 1 ordynatorowi obowiązki i uprawnienia ordynatora poprzez zawarcie z nim umowy o pracę lub umowy cywilno-prawnej, przy uwzględnieniu zasad określonych w §31b ust. 8.
3. Nauczyciele akademicki zatrudnieni w oddziałach klinicznych Akademii działających na bazie oddziałów szpitala uczestniczą w sprawowaniu opieki zdrowotnej w oparciu o zawarte z nimi przez kierownika szpitala umowy o pracę lub umowy cywilno-prawne.
4. Wymiar zatrudnienia nauczycieli akademickich, o którym mowa w ust. 3, określi zakres uczestnictwa oddziałów szpitala w sprawowaniu opieki zdrowotnej.

§31f

1. Akademia jako osoba prawna na mocy art. 8 ust. 1 pkt 7 *Ustawy* może utworzyć inny niż szpital kliniczny zakład opieki zdrowotnej do wykonywania zadań dydaktycznych i badawczych w powiązaniu z udzielaniem świadczeń zdrowotnych.
2. W imieniu Akademii zadania organu założycielskiego dla zakładów opieki zdrowotnej, o których mowa w ust. 1, wykonuje Rektor Akademii.
3. Zakład opieki zdrowotnej utworzony w trybie określonym w ust. 1 jest zakładem opieki zdrowotnym o charakterze niepublicznym.
4. Zakład opieki zdrowotnej, o którym mowa w ust. 1, podlega wpisowi do rejestru zakładu opieki zdrowotnej prowadzonego przez Wojewodę Śląskiego oraz rejestracji w Krajowym Rejestrze Sądowym.

§31g

Za wykonywanie zadań dydaktycznych i badawczych realizowanych na

bazie szpitala klinicznego lub na bazie oddziału klinicznego odpowiedzialność ponosi Akademia, a za poziom świadczonych usług medycznych odpowiedzialność ponosi odpowiednio szpital kliniczny lub szpital.

§31h

Nadzór nad szpitalami klinicznymi

1. Organem założycielskim szpitala klinicznego jest Akademia.
2. Tworzenie, przekształcenie i likwidacja szpitala klinicznego następuje na podstawie uchwały Senatu.
3. Uprawnienia i obowiązki Akademii jako organu założycielskiego, z zastrzeżeniem postanowień ust. 2, realizuje Rektor.
4. Rektor realizuje swoje uprawnienia i obowiązki, o których mowa w ust. 3, przy pomocy Prorektora ds. klinicznych i Dyrektora Akademii.
5. Zadania organu założycielskiego dotyczące sprawowania nadzoru, o którym mowa w rozporządzeniu Ministra Zdrowia z dnia 18 listopada 1999 r. w sprawie szczegółowych zasad sprawowania nadzoru nad samodzielnymi publicznymi zakładami opieki zdrowotnej i nad jednostkami transportu sanitarnego, koordynują z upoważnienia Rektora w zakresie:

- 1) realizacji zadań statutowych, dostępności i poziomu udzielanych świadczeń – Prorektor ds. klinicznych,
- 2) prawidłowości gospodarowania mieniem i gospodarki finansowej – Dyrektor Akademii.

6. Osoby, o których mowa w ust. 5 pkt. 1 i 2, mają prawo do udzielania imiennych upoważnień do przeprowadzania kontroli określonych ich zakresem kompetencji.

4. W §55 skreśla się dotychczasowe zapisy ust. 5 pkt. 2:

Senacka Komisja ds. Aparatury, której zadaniem jest opiniowanie spraw związanych z zakupem, gospodarką i wykorzystaniem aparatury będącej w dyspozycji Akademii oraz koordynacja zakupów aparatury dokonywanych przez Akademię i szpitale kliniczne, jeżeli wartość jej przekracza kwotę 20 000 \$ wyrażoną w złotych, a także opracowanie planów w tym zakresie.

5. W §55, w miejsce skreślonego zapisu pkt. 2 ust. 5, wpisuje się:

Senacka Komisja ds. Szpitali Klinicznych, której zadaniem jest opiniowanie:

- spraw zastrzeżonych *Ustawą o zoz* do kompetencji organu założycielskiego,
- wniosków wynikających ze sprawowanego w trybie §31h ust. 5 nadzoru,
- przedstawionych Senatowi przez kierownika szpitala klinicznego opinii i wniosków w sprawach zastrzeżonych do kompetencji organu założycielskiego, a wywołujących skutki w sferze związanej z zarządzaniem szpitalem klinicznym.

6. W §55 dodaje się ust. 9a o brzmieniu:

W pracach Senackiej Komisji ds. Szpitali Klinicznych z głosem doradczym uczestniczą kierownicy szpitali klinicznych.

7. W §61 ust. 2 dodaje się podpunkty o brzmieniu:

- 3a) tworzenie na wniosek Rady Wydziału kierunków studiów innych niż określone w przepisach wykonawczych, po uzyskaniu zgody Państwowej Komisji Akredytacyjnej,
- 26a) podejmowanie uchwał w sprawach określonych w przepisach o zakładach opieki zdrowotnej,
- 26b) rozpatrywanie spraw, opinii i wniosków, o których mowa w §55 ust. 5 pkt 7, skierowanych do Senatu przez Senacką Komisję ds. Szpitali Klinicznych,
- 26c) zgłaszanie właściwemu ministrowi kandydatur na członków Państwowej Komisji Akredytacyjnej,

8. W §61 dodaje się ust. 2a o brzmieniu:

1. Uchwała Senatu o przekształceniu lub likwidacji szpitala klinicznego, skutkująca istotnym ograniczeniem poszczególnych rodzajów działalności zakładu i udzielanych świadczeń zdrowotnych, wymaga zatwierdzenia przez Ministra Zdrowia.
2. Istotnym ograniczeniem, o którym mowa w pkt. 1, jest uchwała Senatu o przekształceniu lub likwidacji szpitala klinicznego, wynikająca wyłącznie z przesłanek ekonomicznych.

9. W §63 skreśla się dotychczasowe zapisy ust. 4:

Rektor podejmuje decyzje dotyczące funkcjonowania Akademii, niezastre-

żone dla innych organów Akademii lub dyrektora.

10. Wprowadza się następujące brzmienie ust. 4 §63:

Rektor podejmuje decyzje w sprawach zastrzeżonych w ustawie do jego kompetencji, a także określonych w innych przepisach, niezastrzeżone dla innych organów Akademii lub Dyrektora.

11. W §63 ust. 6, dodaje się ppkt 7 w brzmieniu:

7) wykonuje kompetencje organu założycielskiego wobec szpitala klinicznego, wynikające z *Ustawy o zoz* i wydanych na jej podstawie aktach wykonawczych oraz z postanowień niniejszego Statutu, w części niezastrzeżonej do kompetencji Senatu.

12. W §63 dodaje się ust. 6a w brzmieniu:

Rektor powołuje i odwołuje Radę Społeczną szpitala klinicznego oraz zwołuje jej pierwsze posiedzenie.

13. Dodaje się §149 o brzmieniu:

1. Kierownicy klinik i kierownicy oddziałów klinicznych pełniący te funkcje w dniu wejścia w życie uchwały nr 31/2001 z dnia 7 listopada 2001 roku w sprawie zmiany niniejszego Statutu, zachowują stanowiska ordynatorów do końca kadencji kierownika kliniki lub kierownika oddziału klinicznego.

2. Kierownicy szpitali klinicznych pełniący te funkcje w dniu wejścia w życie uchwały nr 31/2001 z dnia 7 listopada 2001 roku w sprawie zmiany Statutu zachowują swoje stanowiska do końca okresu, na jaki zostali powołani.

Z OBRAD SENATU

7 listopada 2001

- Nadano status profesora wizytującego w zakresie farmakologii na rok akademicki 2001/2002 prof. dr. **Richardowi M. Kostrzewie** z East Tennessee State University, College of Medicine – USA (uchwała 26/2001).
- Zaopiniowano pozytywnie powołanie na funkcje kierowników od dnia 1 grudnia 2001: dr hab. n. med. **Beaty Kos-Kudły** w Katedrze Patofizjologii i Endokrynologii Wydziału Lekarskiego w Zabrze (uchwała 27/2001); dr n. med. **Alicji Sikory** w Zakładzie Pielęgniarstwa Pediatricznego Katedry Pediatrii Wydziału Opieki i Oświaty Zdrowotnej (uchwała 28/2001); dr n. med. **Teresy Grzywny** w Zakładzie Pielęgniarstwa Psychiatrycznego Wydziału Opieki i Oświaty Zdrowotnej (uchwała 29/2001).
- Uchylono uchwałę nr 136/2001 Senatu Śląskiej Akademii Medycznej z dnia 28 lutego 2001 roku dotyczącą warunków rekrutacji od 2002 roku (uchwała 30/2001).
- Zmieniono uchwałę 182/2001 z dnia 4 lipca 2001 roku dotyczącą zasad realizacji zajęć dydaktycznych w roku akademickim 2001/2002, dodając w pkt. IV (*Liczebność grup w kształceniu przeddyplomowym*) ppkt. 3a – ćwiczenia z wirusologii na Wydziale Farmaceutycznym oraz

ćwiczenia z diagnostyki wirusologicznej na Oddziale Analityki Medycznej Wydziału Farmaceutycznego w grupach 3-osobowych (uchwała 31/2001).

- Dokonano zmian w Statucie Śląskiej Akademii Medycznej, wprowadzając zapis w nowym brzmieniu w Dziale III, dotyczącym bazy klinicznej (uchwała 32/2001, pełny tekst str. 1,2,3,4 niniejszego numeru).
- Utworzono na bazie Oddziału Kardjologicznego Wojewódzkiego Szpitala Specjalistycznego nr 1 w Tychach Katedrę i Oddział Kliniczny Kardjologii Wydziału Opieki i Oświaty Zdrowotnej (uchwała 33/2001).
- Utworzono na bazie Oddziału Chorób Wewnętrznych Wojewódzkiego Szpitala Specjalistycznego nr 1 w Tychach Katedrę i Oddział Kliniczny Chorób Wewnętrznych Wydziału Opieki i Oświaty Zdrowotnej (uchwała 34/2001).
- Zniesiono Katedrę i Klinikę Ginekologii w ramach Wydziału Lekarskiego w Zabrze (uchwała 35/2001).
- Wyrażono zgodę na przejęcie od Województwa Śląskiego funkcji organu założycielskiego wobec: Szpitala Specjalistycznego w Zabrze przy ul. Curie-Skłodowskiej 10 (uchwała 36/2001). Szpitala Specjalistycznego nr 2 w Bytomiu przy ul. S. Batorego 15 (uchwała 37/2001).

RADA NAUKOWA PRZY MINISTRZE ZDROWIA

dokończenie ze str. 1

wych w medycynie, opiniować projekty badawcze wnioskowane do Komitetu Badań Naukowych, dokonywać oceny parametrycznej dorobku naukowego osób i jednostek naukowych podległych Ministrowi Zdrowia, opiniować wnioski o nagrody dydaktyczno-naukowe Ministra Zdrowia.

Ponadto do zadań Rady należy: opiniowanie zmian systemowych i organizacyjnych placówek nau-

kowych i dydaktycznych oraz zmian w kształceniu przed- i podyplomowym, udział w opracowaniu strategii rozwoju informacji naukowej i informacji medycznej oraz działalności wydawniczej, współpraca ze środkami masowego przekazu na rzecz promowania wiedzy i osiągnięć nauk medycznych oraz opiniowanie innych zadań zaleconych przez Ministra Zdrowia. (Red.)

REKRUTACJA 2002

na dotychczasowych zasadach

Uchwałą nr 30 z 7 listopada 2001 Senat Śląskiej Akademii Medycznej zdecydował o utrzymaniu dotychczasowych zasad rekrutacji na studia, uchylając tym samym uchwałę nr 136 z 28 lutego 2001.

Wszyscy kandydaci na pierwszy rok studiów w naszej uczelni – również legitymujący się „nową maturą” – będą więc zdawać egzamin wstępny. Szczegółowy tryb przyszłorocznych przyjęć zostanie ustalony na posiedzeniu Senatu ŚAM 12 grudnia br. (Red.)

WYDZIAŁ LEKARSKI
W ZABRZU

11 października 2001

Kolokwium habilitacyjne

dr n. med. Jacek GAWRYCHOWSKI: *Zgodność biologiczna materiałów kompozytowych i pośrednich systemów łączących w badaniach in vitro i in vivo.*

Recenzenci:

prof. dr hab. Jan Skokowski (AM Gdańsk)

prof. dr hab. Franciszek Furmanik (AM Lublin)

prof. dr hab. Włodzimierz Olszewski (Centrum Onkologii Warszawa)

prof. dr hab. Bogusław Maciejewski (Inst. Onkologii Gliwice)

Doktoraty

Wojciech CEBULA: *Ocena przydatności autofluorescencji w diagnostyce fotodynamicznej zmian patologicznych śluzówki przelyku, żołądka i jelita grubego.*

Promotor:

prof. dr hab. Aleksander Sieroń

Recenzenci:

prof. dr hab. Janusz Paluszak (AM Poznań)

prof. dr hab. Andrzej Nowak

Janusz DRUGACZ: *Porównawcza ocena wyników operacyjnego leczenia złamań żuchwy za pomocą zespolenia płytkami zminiaturyzowanymi i szwem kostnym.*

Promotor:

dr hab. Jan Drugacz

Recenzenci:

dr hab. Stanisława Zyta Grabowska (AM Białystok)

prof. dr hab. Tadeusz Cieślik

Leszek DZIUBA: *Przydatność chemo-mechanicznego systemu Carisolv^{TM} w opracowaniu ubytków próchnicowych w świetle badań klinicznych i mikroskopowych.*

Promotor:

prof. dr hab. Maria Gachowska

Recenzenci:

prof. dr hab. Magdalena Wochna-Sobańska (AM Łódź)

dr hab. Agnieszka Pisulska-Otremba,
prof. nadzw. ŚAM

Z RAD
WYDZIAŁÓW

Jacek KUSA: *Balonowa walwuloplastyka aortalna u dzieci w materiale Oddziału Klinicznego Kardiologii Dziecięcej w Zabrze.*

Promotor:

dr hab. Jacek Białkowski

Recenzenci:

dr hab. Krzysztof Wronecki, prof. nadzw. AWF we Wrocławiu

prof. dr hab. Władysław Rokicki

Anna SKOWRONEK: *Wpływ własnego programu profilaktycznego na stan uzębienia oraz na wybrane parametry śliny określające ryzyko zachorowalności na próchnicę u dzieci 12-letnich.*

Promotor:

prof. dr hab. Maria Barańska-Gachowska

Recenzenci:

prof. dr hab. Magdalena Wochna-Sobańska (AM Łódź)

prof. dr hab. Tadeusz Cieślik

Daria WZIĄTEK-KUCZMIK: *Retrospektywna ocena chirurgicznego leczenia torbieli zębopochodnych.*

Promotor:

prof. dr hab. Helena Łangowska-Adamczyk

Recenzenci:

dr hab. Jadwiga Stypułkowska, prof. nadzw. CM UJ w Krakowie

prof. dr hab. Bogna Pogorzelska-Stronczak

15 listopada 2001

Doktoraty

Romuald GAJEWSKI: *Ocena wybranych wskaźników antropometrycznych, laboratoryjnych i polimorfizmu genu transportera glukozy GLUT 1 u potomków chorych na samoistne nadciśnienie tętnicze.*

Promotor:

dr hab. Krzysztof Strojek

Recenzenci:

dr hab. Michał Nowicki (Inst. Centrum Zdrowia Matki Polki Łódź)

prof. dr hab. Władysław Grzeszczak

Elżbieta KMIECIK-MAŁECKA: *Wpływ wczesnej pionizacji na wyniki leczenia chorych z udarem mózgu.*

Promotor:

dr hab. Zdzisław Gralewski (Woj. Szp. Specj. nr 5 im. św. Barbary w Sosnowcu)

Recenzenci:

doc. dr hab. Danuta Ryglewicz (AM Warszawa)

dr hab. Józef Opara

Irmína WALENTYNOWICZ: *Uwarunkowania perinatalne, obraz kliniczny i wyniki leczenia martwiczego zapalenia jelit u niemowląt w materiale Wojewódzkiego Szpitala Dziecięcego w Kielcach.*

Promotor:

prof. dr hab. Urszula Godula-Stuglik

Recenzenci:

doc. dr hab. Anna Dobrzańska (Inst. Pomnik – Centrum Zdrowia Dziecka Warszawa)

prof. dr hab. Janusz Bohosiewicz

Iwona WARAKOMSKA: *Stężenie sICAM-1, TNF α i jego rozpuszczalnych receptorów w surowicy chorych przewlekle zakażonych wirusem C zapalenia wątroby leczonych interferonem.*

Promotor:

dr hab. Andrzej Wiczkowski

Recenzenci:

prof. dr hab. Roma Modrzewska (AM Lublin)

dr hab. Małgorzata Muc-Wierzoń

Adam ZARĘBA: *Ocena przydatności testu immunochemicznego na obecność krwi utajonej w stolcu do przesiewowego wykrywania nowotworów jelita grubego.*

Promotor:

prof. dr hab. Marek Motyka

Recenzenci:

prof. dr hab. Piotr Szyber (AM Wrocław)

prof. dr hab. Antoni Podwiński

Adam ZBROJEWSKI: *Naczynia tętnicze jako biomarker wybranych metali.*

Promotor:

prof. dr hab. Jerzy Kwapuliński

Recenzenci:

prof. dr hab. Janina Moniuszko-Jakoniuk (AM Białystok)

dr hab. Krystyna Pawlas (AM Wrocław)

**WYDZIAŁ LEKARSKI
W KATOWICACH**

18 października 2001

Kolokwium habilitacyjne

dr n. med. Paweł BUSZMAN: *Wczesne i odległe wyniki przezskórnej angioplastyki wieńcowej u chorych z niedokrwinnym uszkodzeniem lewej komory serca.*

Recenzenci:

prof. dr hab. Zdzisława Kornacewicz-Jach. (PAM Szczecin)

prof. dr hab. Jerzy Korewicki (Inst. Kardiologii Warszawa)

prof. dr hab. Andrzej Bochenek

Doktoraty

Wiesław BRENTEK: *Zawartość produktów peroksydacji lipidów a aktywność lipazy trzustkowej w treści torbieli rzekomych trzustki u ludzi z przewlekłym zapaleniem trzustki.*

Promotor:

prof. dr hab. Zbigniew Kalina

Recenzenci:

dr hab. Urszula Wereszczyńska-Sięmiątkowska (AM Białystok)

dr hab. Janina Rybicka, prof. nadzw. ŚAM

Zbigniew EYSYMONTT: *Ocena wpływu zabiegu pomostowania aortalno-wieńcowego na jakość życia chorych, poddanych kompleksowej, poszpitalnej rehabilitacji kardiologicznej. (rozprawa wyróżniona)*

Promotor:

prof. dr hab. Michał Tendera

Recenzenci:

prof. dr hab. Jan Tylka (AM Warszawa)

prof. dr hab. Andrzej Bochenek

Krzysztof FICEK: *Wyniki operacyjnego leczenia chorych ze zmianami zwyrodnieniowymi stawów kolanowych skojarzoną metodą artroskopii i osteotomii minimalnej.*

Promotor:

prof. dr hab. Lech Cierpka

Recenzenci:

prof. dr hab. Tadeusz Gaździk

prof. dr hab. Andrzej Wall (AM Wrocław)

Katarzyna Aleksandra KUŚNIERZ: *Wpływ heparyny i dopaminy na mikrokążenie w trzustce szczura*

**Z RAD
WYDZIAŁÓW c.d.**

z ostrym doświadczalnym zapaleniem trzustki badany metodą Laser-Doppler.

Promotor:

prof. dr hab. Paweł Lampe

Recenzenci:

prof. dr hab. Krzysztof Ziaja

prof. dr hab. Zygmunt Mackiewicz (AM Bydgoszcz)

Rafał LESZCZYŃSKI: *Kontaktowa przektwardówkowa cyklofoto-koagulacja w leczeniu jaskry wtórnej. (rozprawa wyróżniona)*

Promotor:

prof. dr hab. Ariadna Gierek-Łapińska

Recenzenci:

prof. dr hab. Józef Kałużny (AM Bydgoszcz)

prof. dr hab. Andrzej Stankiewicz (AM Białystok)

Adam SARZYŃSKI: *Leczenie krótkowzroczności wysokiej i astygmatyzmu krótkowzrocznego metodą LASIK i PRK.*

Promotor:

prof. dr hab. Ariadna Gierek-Łapińska

Recenzenci:

prof. dr hab. Józef Kałużny (AM Bydgoszcz)

prof. dr hab. Andrzej Stankiewicz (AM Białystok)

15 listopada 2001

Kolokwia habilitacyjne

dr n. przyr. Aleksander L. SIEROŃ: *Regulacja aktywności C-proteiny i N-proteiny prokollagenowej podczas angiogenezy.*

Recenzenci:

prof. dr hab. Leszek Jan Kaczmarek (Inst. Biologii Doświadczałnej PAN Warszawa)

prof. dr hab. Zdzisław Krawczyk (Centrum Onkologii Gliwice)

prof. dr hab. Tadeusz Wilczok

dr n. med. Przemysław JAROSZ-CHOBOT: *Charakterystyka epidemiologiczna cukrzycy typu 1 w populacji wieku rozwojowego Górnego Śląska w latach 1989–1998 w odniesieniu do niektórych wyników programu EURODIAB.*

Recenzenci:

prof. dr hab. Renata Wąsik (AM Wrocław)

prof. dr hab. Jerzy Bodalski (AM Łódź)

prof. dr hab. Jan Tatoń (AM Warszawa)

Doktoraty

Klaudiusz BOBER: *Przydatność badania ultrasonograficznego w rozpoznawaniu zespołu zaburzeń oddychania noworodków.*

Promotor:

dr hab. Janusz Świetliński

Recenzenci:

prof. dr hab. Katarzyna Kornacka (AM Warszawa)

prof. dr hab. Zbigniew Kalina

Michał DAAB: *Analiza przyczyn i częstości zakażeń uogólnionych związanych z centralnym dostępem żylnym u noworodków leczonych w oddziale intensywnej terapii.*

Promotor:

dr hab. Janusz Świetliński

Recenzenci:

dr hab. Andrzej Piotrowski (AM Łódź)

prof. dr hab. Urszula Godula-Stuglik

Jacek SAMORODNY: *Przedoperacyjna ocena stopnia ryzyka w kwalifikacji do leczenia chorych z pękniętym tętniakiem aorty brzusznej.*

Promotor:

prof. dr hab. Krzysztof Ziaja

Recenzenci:

prof. dr hab. Arkadiusz Jawień (AM Bydgoszcz)

prof. dr hab. Lech Cierpka

**WYDZIAŁ FARMACEUTYCZNY
W SOSNOWCU**

31 maja 2001

Doktoraty

Daniel KMITA: *Ocena wydalania jodu w moczu zdrowych kobiet w pierwszym trymestrze ciąży stosujących preparat Materna.*

Promotor:

prof. dr hab. Aleksandra Kochońska-Dziurawicz

Recenzenci:

dr hab. Jerzy Łukasiak, prof. AM w Gdańsku

dr hab. Marian Sosada

28 czerwca 2001

Doktoraty

Jolanta KOWOL: *Charakterystyka ekotoksykologiczna mniszka pospolitego na wybranych obszarach południowej Polski.*

Promotor:

prof. dr hab. Jerzy Kwapuliński

Recenzenci:

prof. dr hab. Jerzy Sokal (Inst. Med. Pracy i Zdr. Środ. Sosnowiec)

dr hab. Włodzimierz Bialik

Ewa KURZEJA: *Modyfikacja własna oznaczania jodu w moczu w skryningowej ocenie suplementacji u chorych leczonych z powodu nadczynności tarczycy.*

Promotor:

prof. dr hab. Aleksandra Kochańska-Dziurawicz

Recenzenci:

prof. dr hab. Jerzy Rogulski (AM Gdańsk)

prof. dr hab. Krystyna Olczyk

Andrzej PAUKSZTO: *Ocena narażenia środowiskowego na wybrane metale ciężkie na terenie rekreacyjnym w warunkach ich zróżnicowanej dalekosięgającej emisji (na przykładzie gminy Brenna).*

Promotor:

prof. dr hab. Jerzy Kwapuliński

Recenzenci:

dr hab. Aleksandra Samecka-Cymerman, prof. Uniw. Wrocław

dr hab. Krzysztof Jędrzejko, prof. nadzw. ŚAM

Robert ROCHEL: *Dynamika zmian zawartości talu w powietrzu w zasięgu oddziaływania Huty Cynku i Ołowiu „Miasteczko Śląskie”.*

Promotor:

prof. dr hab. Jerzy Kwapuliński

Recenzenci:

dr hab. Ewa Bylińska, prof. Uniw. Wrocław

dr hab. Jerzy Pacha, prof. nadzw. ŚAM

Grażyna SOLTYSIAK: *Współwystępowanie metali ciężkich w wybranych elementach środowiska przyrodniczego województwa katowickiego i bielskiego.*

Promotor:

prof. dr hab. Jerzy Kwapuliński

Recenzenci:

dr hab. Ewa Bylińska, prof. Uniw. Wrocław

dr hab. Beata Cwalina

Maria ZYCH: *Białka ścian komórkowych glonów z rzędu Chlorococcales ze szczególnym uwzględnieniem ubikwityny.*

Promotor:

prof. dr hab. Jan Burczyk

Recenzenci:

dr hab. Maria Wardas, prof. nadzw. ŚAM

prof. dr hab. Eliza Lamer-Zarawska (AM Wrocław)

12 lipca 2001

Doktoraty

Piotr KOWALOWSKI: *Karotenoidy koszyczków wybranych odmian nagietka lekarskiego (Calendula officinalis L.).*

Promotor:

prof. dr hab. Jan Burczyk

Recenzenci:

prof. dr hab. Kazimierz Głowniak (AM Lublin)

dr hab. Marian Sosada

Sławomir KURKIEWICZ: *Ocena struktury bakteryjnych kwasów tłuszczowych metodą pirolitycznej derywatywacji do estrów pikolinyłowych.*

Promotor:

dr hab. Zofia Dzierżewicz

Recenzenci:

prof. dr hab. Józef Śliwiok (Uniw. Śl.)

dr hab. Jacek Dworzański

Dariusz KUŚMIERZ: *Profile ekspresji genów P53, RB oraz telomery w tkankach zainfekowanych wirusem Papilloma (HPV).*

Promotor:

prof. dr hab. Tadeusz Wilczok

Recenzenci:

prof. dr hab. Aldona Dembińska-Kieć (CM UJ Kraków)

prof. dr hab. Zbigniew Gonciarz

Ewa MORIC: *Nowe mutacje eksonu 21 genu kodującego β -miozynę sercową u chorych z rodzinną kardiomiopatią przerostową.*

Promotor:

prof. dr hab. Tadeusz Wilczok

Recenzenci:

prof. dr hab. Aldona Dembińska-Kieć (CM UJ Kraków)

prof. dr hab. Michał Tendera

JAK ZAMAWIAMY KSIĄŻKI I CZASOPISMA OPŁACANE ZE ŚRODKÓW POZABUDŻETOWYCH

Zakup książek oraz prenumerata czasopism ze środków własnych jednostek organizacyjnych ŚAM, takich jak: umowy, granty czy środki z dydaktyki, stwarzają niekiedy zamawiającym problemy wynikające z nieznamomości obowiązującej procedury. Aby ich uniknąć, przypominamy zasady zakupu i prenumeraty.

1. **Zapotrzebowanie** zawierające dane bibliograficzne zamawianej książki lub czasopisma oraz informację wskazującą **źródło płatności** (numer umowy, grantu) należy dostarczyć Bibliotece Głównej ŚAM.
2. Dział Gromadzenia ustala cenę książki lub czasopisma, korzystając z danych zawartych w bazach dostępnych w Internecie lub z informacji uzyskanych u dostawcy.
3. Następnie zapotrzebowanie kierowane jest kolejno do: dyrektora Biblioteki Głównej, Działu Zamówień Publicznych, prorektora ds. nauki, Działu Kosztów (gdzie odpowiednia kwota zostaje zarezerwowana na wskazanym przez zamawiającego koncie) oraz do kvestora i dyrektora Śląskiej Akademii Medycznej.
4. Po uzyskaniu akceptacji przez wyżej wymienione osoby zamówienie może być skierowane do realizacji, czyli wysłane do dostawcy oferującego najniższą cenę za książkę, a w wypadku czasopisma – do stałego pośrednika wyłonionego w drodze przetargu.

Faktury za książki lub czasopisma zakupione indywidualnie przez pracowników naukowych ŚAM z pominięciem przedstawionej procedury nie będą przyjmowane do opracowania w Dziale Gromadzenia.

Janina Zajiczek

SPRAWY KADROWE

Zmiany na stanowiskach kierowniczych

Dr hab. n. med. Beata KOS-KUDŁA (od 1 XII 2001 do 30 XI 2006) – kierownik Katedry Patofizjologii i Endokrynologii
 Dr n. med. Alicja SIKORA (od 1 XII 2001 do 30 XI 2006) – kierownik Zakładu Pielęgniarstwa Pediatrycznego
 Dr n. med. Teresa GRZYWNA (od 1 XII 2001 do 30 XI 2006) – kierownik Zakładu Pielęgniarstwa Psychiatrycznego.

NAGRODY JUBILEUSZOWE (październik-listopad)

40-lecie

Dr n. med. Jacek KOSIEWICZ
 Dr hab. n. med. Janina RYBICKA, prof. nadzw. ŚAM

35-lecie

Józef CZECHLIUS
 Prof. dr hab. n. med. Józef DZIELICKI
 Inż. Edward GADOMSKI
 Adam KORECKI
 Teresa RUDEK
 Dr n. med. Alicja WOJNAR-KALINA
 Prof. dr hab. n. med. Stanisław WOŚ
 Mgr Janina ZAJICZEK

30-lecie

Dr n. med. Grażyna BAŻOWSKA
 Prof. dr hab. n. med. Piotr BAŻOWSKI
 Prof. dr hab. n. med. Antoni HRYCEK
 Dr n. med. Anna JĘDRZEJEWSKA
 Prof. dr hab. n. med. Kazimierz KAMIŃSKI
 Prof. dr hab. n. med. Grzegorz NAMYSŁOWSKI
 Dr n. med. Alicja PIGOŃ-WĘGIEL
 Krystyna PROKOP
 Dr n. przyr. Anna ROKICKA
 Prof. dr hab. n. med. Marek ROKICKI
 Mgr Krystyna SACHA
 Dr n. med. Beata STELLA-HOŁOWIECKA
 Dr n. med. Jerzy WOJNAR
 Mgr Barbara WRÓBEL-LASOK

Dr n. przyr. Irena WRÓBLEWSKA
 Danuta ZALESKA

25-lecie

Dr n. med. Jan BARON
 Dr hab. n. techn. Beata CWALINA
 Jerzy GACMENGA
 Lek. Barbara GAWEL
 Dr n. przyr. Małgorzata GOSS
 Dr n. med. Andrzej JAKLIK
 Dr n. med. Danuta JAKUBOWSKA
 Lek. Krystyna JENA
 Dr n. med. Anna KOZACZKA
 Dr n. med. Anna KUROŚ-WIKŁO
 Dr hab. n. med. Joanna LEWIN-KOWALIK, prof. nadzw. ŚAM
 Dr n. techn. Krystyna LUKS-BETLEJ
 Dr hab. n. med. Zofia OSTROWSKA
 Dr n. chem. Andrzej PLEWKA
 Dr n. techn. Krystian RUDZKI
 Dr n. przyr. Piotr SZILMAN
 Dr n. med. Ewa TISZLER-CIEŚLIK
 Zenon ZABŁOTNY
 Dr n. med. Ewa ZAKRZEWSKA-PYSZ

20-lecie

Dr n. med. Jolanta BIERNAWSKA
 Dr n. med. Grzegorz BUDZIŃSKI
 Dr n. med. Marcin BUJAK
 Dr n. med. Waław BURAK
 Dr n. med. Bożena CICHOS
 Lek. Maria FLAK
 Dr n. med. Urszula GRZYBOWSKA-CHLEBOWCZYK
 Dr n. med. Ewa HERBA
 Dr n. biol. Grażyna JANIKOWSKA
 Mgr Małgorzata JUZWA
 Dr n. med. Roman KACZOR
 Dr n. med. Maciej KAJOR
 Dr n. przyr. Elżbieta KOTRYS-PUCHALSKA
 Dr n. med. Jolanta MOROŃ-ŚWIERSZCZ
 Dr n. med. Anna OSLISŁO
 Dr n. med. Jerzy PIECUCH
 Dr n. med. Lidia POSTEK-STEFAŃSKA
 Dr n. med. Barbara SCHNEIBERG
 Dr n. med. Anna STASZEWSKA-KWAK
 Dr n. med. Krystyna STENCEL-GABRIEL
 Dr n. med. Larysa STRYŻEWSKA-LUBOS
 Dr n. chem. Krystyna TYRPIEŃ
 Dr n. med. Krzysztof WILCZEK
 Dr n. med. Anna WYCISK
 Joanna WYSZKOWSKA
 Dr n. med. Bogdan ZASADA
 Dr n. med. Jerzy ZIĘTEK

WYRÓŻNIENIA DLA NAUKOWCÓW Z ŚAM

Prof. **Anna Dyaczyńska-Herman** została wyróżniona członkostwem honorowym dwóch polskich towarzystw medycznych. Dnia 12 września 2001 r. została uroczystie przyjęta w poczet członków honorowych Towarzystwa Chirurgów Polskich na 60. Jubileuszowym Zjeździe Towarzystwa Chirurgów Polskich w Warszawie, a 14 września t.r. w Poznaniu nadano Pani Profesor godność członka honorowego Polskiego Towarzystwa Pielęgniarek Anestezjologicznych i Intensywnej Opieki.

***

Podczas 50. Światowej Wystawy Wynalazczości, Nauki i Nowych Technologii „Brussels Eureka 2001”, która odbywała się 16 listopada 2001 r. w Brukseli aparat Viofor JPS System uzyskał Złoty Medal ze specjalnym wyróżnieniem oraz dwa dodatkowe wyróżnienia: nagrodę specjalną delegacji włoskiej – Puchar Włoskiej Izby Własności Intelektualnej, i nagrodę specjalną Chorwackiego Stowarzyszenia Wynalazców – Medal INOVA. Autorem innowacyjnej metody zastosowanej w nagrodzonym aparacie jest prof. **Aleksander Sieroń**, kierownik Katedry i Oddziału Klinicznego Chorób Wewnętrznych i Medycyny Fizykalnej i prorektor ds. nauki ŚAM, dla którego jest to kolejna nagroda przyznana za ten wynalazek. Metoda polega na oddziaływaniu pól magnetycznych na organizm. Aparat produkowany jest przez firmę Med. & Life Polska Sp. z o.o.

***

W dniach 19–20 października t.r. w Polanicy Zdroju odbyła się VI Polsko-Czeska Konferencja Internistyczna, w której wzięli udział m.in. następujący pracownicy ŚAM: prof. prof. **Zbigniew Gonciarz**, **Zbigniew Kalina**, **Eugeniusz J. Kucharz**, dr dr **Piotr Besser**, **Anna Kotulska**, **Katarzyna Lewicka** i **Maciej Lewicki**. Podczas uroczystości otwarcia obrad rektor wrocławskiej AM, prof. **Leszek Paradowski**, wręczył trzem osobom medale 50-lecia Akademii Medycznej we Wrocławiu; wyróżniony został m.in. prof. **Eugeniusz J. Kucharz**, wchodzący w skład Komitetu Naukowego konferencji. (J.M.)

PREZENTACJE KLINIK I ZAKŁADÓW

III KATEDRA I KLINIKA KARDIOLOGII
W KATOWICACH OCHOJCU

III Klinika Kardiologii została utworzona w roku 1979. Początkowo mieściła się w Szpitalu Specjalistycznym Nr 2 w Katowicach, a w roku 1987 weszła w strukturę Górnośląskiego Centrum Medycznego w Katowicach Ochojcu. W latach 1979–1995 jej kierownikiem był prof. dr hab. **Tadeusz Petelenz**, od roku 1995 funkcję tę pełni prof. dr hab. **Michał Tendera**.

Obecnie w Klinice zatrudnionych jest 13 nauczycieli akademickich. Dwie osoby są w trakcie realizacji przewodów habilitacyjnych, pozostałe posiadają stopień naukowy doktora.

Głównymi kierunkami badań naukowych Kliniki są: patofizjologia i terapia niewydolności serca i ostrych zespołów wieńcowych, rozwój metod przezskórnej rewaskularyzacji serca, genetyka kardiomiopatii przerostowej, uwarunkowania rozwoju miażdżycy oraz elektrofizjologia nieinwazyjna. Oprócz realizacji badań własnych, Klinika uczestniczy w licznych badaniach międzynarodowych, a także współpracuje z wiodącymi ośrodkami kardiologicznymi w kraju i za granicą. Obecnie realizuje trzy projekty badawcze finansowane przez KBN, kierowane przez dr **Krystynę Kozakiewicz**, dr **Pawła Buszmana** i prof. **Michała Tenderę**.

Do największych osiągnięć naukowych Kliniki w ostatnim okresie należy zaliczyć opracowanie nowego wskaźnika rokowniczego opartego na analizie zmienności rytmu serca (frakcja HRV – dr **Maciej Sosnowski**), wykazanie skuteczności lokalnego

podawania heparyny niskocząsteczkowej w prewencji restenozy (badanie POLONIA – dr **Paweł Buszman**), udział w udokumentowaniu skuteczności działania beta-blokerów w ciężkiej niewydolności serca (badanie COPERNICUS – prof. **Michał Tendera**), a także wykrycie nowych mutacji w kardio-

niedokrwienną serca, w tym z ostrymi zespołami wieńcowymi – dla tej grupy chorych Górnośląskie Centrum Medyczne pełni stały dyżur. Pracownicy Kliniki wykonują około 2500 angiografii i 1300 angioplastyk wieńcowych w skali roku. Klinika specjalizuje się także w leczeniu niewydolności serca

Zespół prof. Michała Tendery. (Fot. Paweł Bojko)

miopatii przerostowej i u osób narażonych na wczesny rozwój miażdżycy (prof. **Michał Tendera**, dr **Anna Wycisk** i dr **Krystyna Kozakiewicz**, we współpracy z ośrodkami prof. prof. **Tadeusza Wilczoka**, **William MacKenny** i **Andrzeja Szczeklika**). W roku bieżącym publikacje z udziałem pracowników Kliniki ukazały się m.in. w *New England Journal of Medicine*, *Lancet*, *Circulation*, *American Heart Journal*, *Current Opinion in Cardiology*, *Europace* i *American Journal of Medical Genetics* (łącznie wartość IF 57,05).

Klinika posiada 58-lóżkowy oddział szpitalny, własne pracownie diagnostyki nieinwazyjnej oraz usytuowany w Górnośląskim Centrum Medycznym Zakład Kardiologii Inwazyjnej. Rocznie hospitalizowanych jest w Klinice około 2700 pacjentów, w większości z chorobą

oraz różnych postaci kardiomiopatii.

Do największych osiągnięć III Kliniki Kardiologii w dziedzinie lecznictwa należy zaliczyć pierwsze w Polsce wykonanie atektomii rotacyjnej tętnic wieńcowych w chorobie niedokrwiennej serca i ablacji przegrody międzykomorowej w kardiomiopatii przerostowej (dr **Paweł Buszman**), a także wprowadzenie do praktyki klinicznej stentowania pnia lewej tętnicy wieńcowej, angioplastyki wielonaczyniowej, stentowania tętnic szyjnych i hybrydowej rewaskularyzacji mięśnia sercowego (dr **Paweł Buszman**, dr **Andrzej Ochała**, we współpracy z klinikami kardiologii kierowanymi przez prof. prof. **Stanisława Wosia** i **Andrzeja Bochenka**).

III KATEDRA I KLINIKA KARDIOLOGII...

dokończenie ze str. 9

Zadania dydaktyczne III Katedry Kardiologii w zakresie szkolenia przed- i podyplomowego obejmują zajęcia obowiązkowe z chorób wewnętrznych i fakultatywne z kardiologii dla studentów III i VI roku Wydziału Lekarskiego w Katowicach oraz ćwiczenia z zakresu kardiologii dla studentów amerykańskich. Dwie osoby realizują zajęcia w programie mistrz-uczeń (dr **Izabella Żuk-Popiolek**, dr **Krystyna Kozakiewicz**). Ponadto Katedra organizuje liczne kursy szkoleniowe dla lekarzy i pielęgniarek. Klinika posiada akredytację do prowadzenia specjalizacji w zakresie chorób wewnętrznych i kardiologii.

Pracownicy Kliniki są od lat czynnie zaangażowani w działalność organizacji zawodowych. W latach 1995–1998 prof. **Michał Tendera** pełnił funkcję prezesa Polskiego Towarzystwa Kardiologicznego (PTK), a Klinika była siedzibą Zarządu Głównego PTK. Obecnie dr **Paweł Buszman** wchodzi w skład zarządu PTK, a prof. **Michał Tendera** jest członkiem zarządu Europejskiego Towarzystwa Kardiologicznego (ESC) i przewodniczącym Komisji Dydaktyki ESC. W roku 1998 Klinika była gospodarzem II Międzynarodowego Kongresu PTK. Charakter konferencji międzynarodowej ma również organizowane corocznie Forum Kardiologii Interwencyjnej. Od kilku miesięcy prof. **Michał Tendera** pełni obowiązki konsultanta krajowego w dziedzinie kardiologii.

W najbliższej przyszłości w ramach Katedry zostanie uruchomiona Pracownia Biologii Molekularnej, co pozwoli na rozwinięcie badań nad udziałem czynników genetycznych w chorobach serca, planuje się także poszerzenie zakresu badań o aspekty zapalne patogenezy miażdżycy i określenie roli markerów elektrofizjologicznych i biochemicznych w określaniu rokowania w chorobie wieńcowej i niewydolności serca.

Oprac. na podstawie dostarczonych materiałów

PÓŁ WIEKU KATEDRY I KLINIKI NEUROLOGII W ZABRZU

Dnia 10 listopada 2001 roku, z inicjatywy i przy wielkim osobistym zaangażowaniu obecnego kierownika Kliniki, dr hab. **Krystyny Pierzchały** prof. nadzw. ŚAM, odbyło się w Zabrze uroczyste spotkanie z okazji 50-lecia tutejszej Katedry i Kliniki Neurologii. Honorowy patronat nad obchodami Jubileuszu objęli rektor Śląskiej Akademii

Prezydent Zabrze, **Roman Urbańczyk**, wskazał na zasługi pracowników Kliniki Neurologii w opiece medycznej nad mieszkańcami Zabrze i regionu. Prezes Zarządu Głównego Polskiego Towarzystwa Neurologicznego, prof. dr hab. med. **Zbigniew Stelmasiak** zwrócił uwagę na rolę pierwszej Katedry i Kliniki Neurologii na Śląsku w kształceniu

J.M. Rektor, prof. dr hab. Tadeusz Wilczok oraz dr hab. Krystyna Pierzchała prof. nadzw. ŚAM – kierownik Katedry Neurologii w Zabrze, podczas uroczystości 50-lecia Katedry.

Medycznej, prof. zw. dr hab. **Tadeusz Wilczok** oraz prezydent Zabrze, **Roman Urbańczyk**.

Licznie przybyli z wielu ośrodków akademickich z całego kraju i zagranicy (m.in. ze Lwowa i Niemiec) Goście zgromadzili się w zabytkowych salach Muzeum Górnictwa Węglowego. Wszyscy otrzymali starannie wydaną kronikę 50-lecia Kliniki i pamiątkowe albumy o Zabrze.

Okolicznościowe wystąpienia rozpoczął JM Rektor ŚAM, prof. zw. dr hab. **Tadeusz Wilczok**, podkreślając zasługi twórcy i pierwszego kierownika Katedry, prof. **Władysława Chłopickiego**, życząc jego kontynuatorom dalszych osiągnięć naukowych, dydaktycznych oraz organizacyjnych.

szerokiej kadry specjalistów w zakresie neurologii.

Pierwsze lata działalności zabrzańskiej Kliniki Neurologii, założonej i przez 14 lat prowadzonej przez niezapomnianego profesora **Władysława Chłopickiego** przypomniał w imieniu najstarszych Kolegów dr **Bogdan Głowacki**.

Wątek wspomnieniowy podjęli również: dr **Olgiard Kossowski**, prof. **Danuta Roźniecka-Rościszewska**, prof. **Jerzy Jurkiewicz**, prof. **Grzegorz Opala** oraz doc. **Zygfryd Wawrzynek**.

Z dużym zainteresowaniem wysłuchano wykładu prof. **Teofana Domżala** pt.: *Neurologia wczoraj, dziś i jutro*.

dokończenie na str. 13

JUBILEUSZ PROFESOR BOŻENY HAGER-MAŁECKIEJ

Odmienny niż zazwyczaj przebieg miało comiesięczne posiedzenie naukowe członków Oddziału Śląskiego Polskiego Towarzystwa Pediatrycznego w Domu Lekarza w Katowicach. Dodatkowym, a zarazem otwierającym zebranie 21 listopada br., punktem programu było spotkanie z nestorką śląskich pediatrów, prof. zw. dr hab. **Bożeną Hager-Malecką**, zorganizowane wspólnie przez zabrzańską Katedrę Pediatrii, pod kierunkiem prof. dr hab. **Krystyny Karczewskiej**, oraz Zarząd Oddziału PTP, pod przewodnictwem prof. dr hab. **Władysława Rokickiego**.

Okazją do urzędzenia spotkania były niedawne 80. urodziny profesor **Maleckiej**. Mimo przejścia przed blisko 11 laty na emeryturę, Pani Profesor pozostaje postacią dobrze znaną w naukowym środowisku akademickim, zwłaszcza zaś wśród pediatrów. Wiele lat była niemal „instytucją” stanowiącą oparcie dla każdego, komu drogie były zdrowie i dobro dziecka. Wartości te były też treścią jej niezwykle aktywnego życia zawodowego oraz działalności społecznej, a także ponaddwunastoletniej pracy w parlamencie.

O zasługach prof. **Hager-Maleckiej** – takich m.in., jak opracowanie jednego z najlepszych modeli kompleksowej opieki nad dzieckiem, stworzenie w Zabrze liczącego się centrum medycznego dla dzieci, znaczący udział w rozwoju nowych specjalności pediatrycznych, wykształcenie wielu pokoleń pediatrów – mówił obecny na spotkaniu JM Rektor ŚAM, prof. zw. dr hab. **Tadeusz Wilczok**, serdecznie gratulując Jubilatce ogromnego życiowego dorobku.

Nawiązując też do niedawno udzielonego przez Panią Profesor wywiadu (wywiad pt. *Mam życie wygrane*, zamieszczony w dwumiesięczniku „Lekarz” nr 4/200 – przyp. Red.), JM Rektor stwierdził: *Wygrała Pani życie wiernością pediatrii oraz odwagą i determinacją w upominaniu się o stworzenie na Śląsku nie tylko jak najlepszych warunków leczenia dzieci, ale także o zapewnienie im odpowiednich warunków życia, przede wszystkim zdrowego środowiska. Wygrała Pani życie „zarządzając” swoją pasją grono uczniów i wychowanków, którzy dzieło Pani*

przejęli. W istocie, wygrała Pani życie. I trudno mi powstrzymać się od myśli, że każdy z nas tu obecnych mógłby życzyć sobie podobnej „wygranej”.

Wśród składających Jubilatce powinszowania niemałą grupę stanowili zarówno bliscy współpracownicy i wychowankowie Jubilatki z klinik pediatrycznych ŚAM, zwłaszcza z jej macierzystej Kliniki zabrzańskiej, jak i ci, którym Profesor znana była z różnorodnych zawodowych kontaktów na wielu płaszczyznach.

budowa Akademickiego Centrum Medycznego, inwestycji stwarzającej optymistyczne perspektywy rozwoju nie tylko dla samego Wydziału, ale także pozwalającej mieć nadzieję na znaczącą poprawę poziomu opieki zdrowotnej w naszej aglomeracji.

Z wielkim też uznaniem prof. **Malecka** odniosła się do – jak podkreśliła – szczególnie zauważalnych w ostatnich latach wysiłków władz ŚAM, zwłaszcza zaś obecnego rektora, prof. **Tadeusza Wilczoka**, o stworzenie

Gratulacje prof. dr hab. Bożenie Hager-Maleckiej składa JM Rektor, prof. dr hab. Tadeusz Wilczok. (Fot. Paweł Bojko)

Szczególnym dla uczestników spotkania momentem było – pełne jak zwykle werwy i energii, a jednocześnie nie pozbawione wzruszenia – wystąpienie samej Pani Profesor. Dziękując za przygotowaną uroczystość oraz życzenia, Jubilatka wspomniała m.in. podejmowane przez siebie w latach osiemdziesiątych starania o powołanie odrębnej Akademii Medycznej w Zabrzu. Starania te – jak wiadomo – nie przyniosły rezultatu, nad czym wówczas projektodawczyni bardzo ubolewała, zatroskana trudną pod wieloma względami sytuacją zabrzańskiego Wydziału Lekarskiego. Teraz – co z radością konstatuje – zarysowała się wyjątkowa szansa dla Zabrze, a jest nią

nowych możliwości rozwoju ośrodka zabrzańskiego, z którym niezmiennie pozostaje głęboko związana.

Niespodzianką dla gości jubileuszowego spotkania była również przygotowana na tę okazję i po raz pierwszy zaprezentowana książka pt. *Bożena Hager-Malecka – naukowiec, pediatra, społecznik*, powstała z inicjatywy najbliższych współpracowników Pani Profesor. Publikacja ukazała się w ramach wydawanej przez Bibliotekę Główną Śląskiej Akademii Medycznej serii „Prace Centrum Dokumentacji Dziejów Medycyny i Farmacji Górnego Śląska”.

WSPOMNIENIE Z HISTORII NIE TYLKO RODZINNEJ*

Myszę, że każdy człowiek starzejąc się rozważa swoją przeszłość, stara się uchwycić zdarzenia, które wpłynęły na jego losy, pozwoliły realizować cele i zamiary, decydowały o jakości życia – o tym, czy było udane.

Nie ukrywam, że nie tylko w moim osobistym odczuciu, ale także w podejściu innych ludzi do mnie, wiele zależało od tego, że pochodzę z rodziny „znanych działaczy narodowych” (jak napisano w październiku 2000 r. w „Kronice Zabrze” o moim ojcu). Często stawiało mnie to w korzystnej sytuacji.

Mój dziadek, dr Maksymilian Hager, urodził się w 1856 roku w Poznaniu (zm. 1918). Był synem Szwajcara, Ignacego Hagera, i Polki, Marii Kwiatkowskiej. Studiował medycynę w Dorpacie, Wrocławiu oraz Gryfii, gdzie w 1884 roku uzyskał dyplom lekarza. We Wrocławiu był członkiem Towarzystwa Medycznego Akademików Polaków. Na Śląsk przybył w roku 1898, najpierw do Pszczyny, po paru latach – w 1903 roku – przeniósł się do Zaborza (od 1905 r. włączonego do gminy zabrzańskiej). Był to czas kampanii wyborczej do Reichstagu, w której kandydował Wojciech Korfanty, popierany przez polskich Ślązaków. Mój dziadek był, jakbyśmy to dzisiaj powiedzieli, szefem jego sztabu wyborczego. Właśnie z okręgu zabrsko-katowickiego (Zabrze było wówczas największą wsią Europy, liczącą 55,5 tys. mieszkańców, Katowice zaś – niewielkim miastem) Wojciech Korfanty został wybrany do niemieckiego parlamentu jako pierwszy Polak – Ślązak (inne regiony zaboru pruskiego reprezentowało w tym czasie kilku Polaków). Fakt ten był w mojej rodzinie pieczołowicie pamiętany i z pokolenia na pokolenie przekazywany. Powiem więcej, w rodzinie mówiło się na ten temat nie tylko w poczuciu „rodzinnej dumy”, ale – tak to odbierałam – w nastroju pewnego triumfalizmu. Z perspektywy blisko 100 lat i wydarzeń ostatnich kilkunastu, wydaje się, że my, Polacy, niewiele się zmieniamy. Babcia i rodzice często komentowali tamten fakt słowami „wygraliśmy z rządem pruskim”. Także Wojciech Korfanty w rozmowach z moim ojcem podobnie podchodził do tego wydarzenia.

Dziadek był jedynym lekarzem Polakiem w Zabrzu. Był ożeniony z Karoliną Urbanowską z Kalisza – prezeską Koła Polek w Zabrzu. Mieli ośmioro dzieci (dwoje zmarło w wieku niemowlęcym, wieku dorosłego dożyło czterech synów i dwie córki). Żyli bardzo skromnie. W roku 1908 dziadek współtworzył Towarzystwo Lekarzy Polaków na Śląsku. W Zabrzu związany był też z Towarzystwem Gimnastycznym „Sokół”, Towarzystwem Czytelni Ludowych i Bankiem Ludowym.

Ojciec mój, Bronisław Hager, jedyny spośród sześciorga rodzeństwa zdobył wyższe wykształcenie, studiując najpierw w Szwajcarii, później zaś na Uniwersytecie Jagiellońskim w Krakowie, gdzie w 1914 roku otrzymał dyplom lekarza. Podczas pierwszej wojny światowej został zmobilizowany do wojska austriackiego jako lekarz. W latach 1918–1919 był lekarzem gminnym w Zabrzu, uczestniczył przy tym w przygotowaniach do powstania prowadząc konspiracyjny kurs sanitarny. Janusz, jego młodszy brat, w I powstaniu śląskim pełnił funkcję komendanta w powiecie gliwickim. Uwięziony w twierdzy w Kłodzku, zdołał w 1920 roku uciec i wziął udział w wojnie polsko-bolszewickiej. Zginął pod Indurą (okolice Grodna) 22 lipca 1920 roku. [...]

Powiat zabrzański obejmował 14 gmin. Podczas plebiscytu dr Bronisław Hager podzielił je na osiem okręgów, na czele których postawił kierowników dobrze obeznanych z terenem i oddanych sprawie polskiej. Niektórzy z nich, np. Józef Gołąbek, mieli bliskie kontakty ze studentami Poznania, Krakowa, Lwowa, Wilna. Wszyscy kierownicy okręgowi byli robotnikami (może poza Dionizym Trocerem, który uważał się za robotnika, choć był rzeźnikiem). Wieś w powiecie zabrzańskim była niemal całkowicie polska. Natomiast gminy zamieszkałe przez robotników były w różnym stopniu zniemczone. Dużą pomocą służyli na miejscu studenci ze Lwowa, którzy szybko utworzyli tzw. ochronę plebiscytu. Zapewniali w ten sposób bezpieczeństwo podczas zebrań i wieców, a także ochronę osób zaangażowanych po stronie polskiej. [...]

17 marca 1921 roku w hotelu „Lomnitz” w Bytomiu odbyła się ostatnia odprawa powiatowych komisarzy plebiscytowych, w trakcie której ojciec wyraził pewną obawę o zwycięstwo polskiej opcji w plebiscycie w powiecie zabrzańskim. W odpowiedzi Wojciech Korfanty, zarzucając ojcu brak optymizmu, wspominał swojego dziadka i jego „historycznej wagi zwycięstwo” z roku 1903 (szło o wygraną Korfantego w konkurencji z innymi w wyborze do parlamentu niemieckiego), wyrażając przy tym przekonanie, że łatwiejszą sprawą jest wygranie plebiscytu w Zabrzu, niż powodzenie w ówczesnych wyborach do Reichstagu. Niepokój ojca miał jednak swoje źródło w nowych uwarunkowaniach demograficznych, bowiem do największych gmin w powiecie zabrzańskim (Zabrze, Zaborze, Biskupice) przybyło 6,5 tys. tzw. emigrantów, tzn. wyborców, którym Rada Ambasadorów w Paryżu przyznała prawo głosowania w plebiscycie jako urodzonym w powiecie zabrzańskim i od dawna zamieszkałym w Niemczech. Z góry można było sądzić, że oddadzą oni głosy za Niemcami, ich rodzice przebywali przecież na Śląsku w ramach Kulturkampf. 20 marca 1921 roku okazało się, że przewidywania ojca były, niestety, w pełni uzasadnione. W powiecie zabrzańskim minimalnie wygrali Niemcy. Za Polską głosowało 43 350 osób (48,965%), za Niemcami 45 183 (51,035%). Obie siostry ojca, uczestniczące w pracach biur wyborczych nr 9 i 23 w centrum Zabrze, przyniosły fatalne wiadomości jeszcze przed ogłoszeniem wyników plebiscytu, w domu moich rodziców i ich rodzin zapanowała rozpacz.

Polsce przypadły po plebiscycie tylko powiaty pszczyński, rybnicki i niewielka część katowickiego. Rezultat taki Polacy przyjęli jako krzywdzący i niesprawiedliwy. W nocy z 2 na 3 maja wybuchło III powstanie śląskie, ojciec uczestniczył w nim jako lekarz pułku zabrskiego i komisarz cywilny przy dowództwie Grupy „Wschód”. Walka zakończyła się zwycięstwem, lecz powiat zabrzański z wyjątkiem gmin: Pawłów, Kończyce i Makoszowy pozostał w granicach Niemiec.

* Tekst jest fragmentem rozdziału *Mój rodowód – rodzina Hagerów*, z książki *Bożena Hager-Malecka – naukowiec, pediatra, społecznik*.

STYPENDIA POLSKO-SZWAJCARSKIEGO PROGRAMU „MATKA I DZIECKO”

Śląska Akademia Medyczna uzyskała możliwość przyznania stypendiów magisterskich, doktoranckich i stypendiów na wyjazdy szkoleniowo-specjalistyczne, krajowe lub zagraniczne, dla kadry medycznej naszego województwa, zajmującej się dziedzinami związanymi z Polsko-Szwajcarskim Programem „Matka i Dziecko”, tzn. pediatrią, neonatologią, położnictwem i innymi dziedzinami specjalistycznymi dotyczącymi noworodków i dzieci.

Stypendia magisterskie przeznaczone są dla pielęgniarek, stypendia doktoranckie dla lekarzy nie będących pracownikami ŚAM, a stypendia na wyjazdy szkoleniowe – zarówno dla lekarzy, jak i pielęgniarek, niezależnie od miejsca zatrudnienia.

Wnioski o przyznanie stypendiów należy składać do Biura Analiz i Koordynacji Kształcenia Śląskiej Akademii Medycznej w Katowicach, ul. Poniatowskiego 15, pokój 14 (parter).

Termin składania podań upływa z dniem 31.03.2002 roku. O terminie posiedzenia Komisji kandydaci zostaną powiadomieni.

Wniosek winien zawierać:

1. Dane osobowe kandydata.
2. Autoreferat uwzględniający dotychczasowy przebieg pracy zawodowej.
3. Dotychczasowy dorobek naukowy (dotyczy lekarzy ubiegających się o stypendia doktoranckie i szkoleniowe).
4. Proponowany ośrodek i plan szkolenia z określeniem charakteru dotychczasowych kontaktów jednostki macierzystej z proponowanym ośrodkiem (dotyczy stypendiów szkoleniowych).
5. Założenia pracy magisterskiej lub doktorskiej wraz z opinią promotora (dotyczy stypendiów magisterskich i doktoranckich).

6. Opinię wydaną przez kierownika placówki zatrudniającej kandydata.

Warunkiem przyznania stypendium wyjazdowego jest biegła znajomość języka kraju docelowego potwierdzona certyfikatem lub rozmową z Komisją w zadeklarowanym języku obcym.

Wnioski rozpatrzy powołana przez JM Rektora komisja rekrutacyjna, która przedłoży następnie kandydatury do poszczególnych stypendiów do zatwierdzenia Komisji PMU Programu „Matka i Dziecko”.

Szczegółowe zasady przyznawania stypendiów podaje regulamin (przytoczony na str. 14 – przyp. Red.).

Przewodniczący Komisji
Prorektor ds. szkolenia
podyplomowego
Prof. dr hab. Maria Trusz-Gluza

PÓŁ WIEKU KATEDRY I KLINIKI NEUROLOGII... dokończenie ze str. 10

Po bardzo uroczystej części oficjalnej zaproszeni Goście oraz dawni i obecni pracownicy Kliniki mieli możliwość spotkać się przy sutym poczęstunku, uświetnionym przez „Amber String Quartet” Filharmonii Zabrzeńskiej. Gorącym powitaniem i serdecznym rozmowom nie było końca.

Dzień ten głęboko zapadł w nasze serca i pamięć.

Vivat, crescat, floreat!

Do następnych Jubileuszy!

Dr n. med. Wiesław Biernawski
adiunkt Kliniki Neurologii w Zabrze do 1967 r.

SYMPOZJUM PULMONOLOGÓW

W dniu 19 listopada 2001 roku w Domu Lekarza w Katowicach odbyło się Ogólnopolskie Sympozjum pt. „SARKOIDOZA”, zorganizowane przez Komisję Pulmonologiczną Komitetu Patofizjologii Klinicznej Polskiej Akademii Nauk, pod przewodnictwem członka Komitetu Patofizjologii Klinicznej PAN, prof. dr hab. **Edmunda Rogali**.

Komitet Organizacyjny sympozjum stanowili: prof. dr hab. **Edmund Rogala** (przewodniczący) oraz prof. dr hab. **Barbara Rogala** i lek. **Zenon Brzoza** (członkowie), z zabrzeńskiej Katedry i Kliniki Chorób Wewnętrznych, Alergologii i Immunologii Klinicznej. Komitetowi Naukowemu przewodniczył prof. dr hab. n. med. **Kazimierz Oklek**, członkami zaś byli dr hab. med. **Dariusz Ziara** z Katedry i Kliniki Ftyzjopneumonologii w Zabrze oraz prof. dr hab. med. **Edmund Rogala**.

Wykłady na temat immunopatogenezy, genetyki, diagnostyki i leczenia sarkoidozy wygłosili przedstawiciele wiodących w temacie ośrodków w Polsce, takich jak Instytut Gruźlicy i Chorób Płuc w Warszawie oraz Katedra i Klinika Ftyzjopneumonologii w Zabrze. W świetle współczesnej wiedzy zaprezentowane zagadnienia stanowiły wytyczne kierunków badań w zakresie patogenezy, a w szczególności diagnostyki i nowych metod leczenia sarkoidozy.

Ogromne zainteresowanie tematem zgromadziło na Sympozjum ponad 250 specjalistów z całego kraju, toczące się zaś w trakcie obrad, a także w kuluarach dyskusje były wykładnikiem aktualności podejmowanych problemów.

Prof. dr hab. med. Barbara Rogala
Sekretarz Komisji Pulmonologicznej
Komitetu Patofizjologii Klinicznej PAN

REGULAMIN PRYZNAWANIA STYPENDIÓW PROGRAMU „MATKA I DZIECKO”

zatwierdzony na posiedzeniu Komisji PMU z dnia 25.09.2001

W oparciu o decyzję Komisji PMU Programu „Matka i Dziecko” z dnia 5 września 2000 r. stworzono fundusz stypendialny i ustalono następujące zasady przyznawania stypendiów.

1. Fundusz obejmuje trzy rodzaje stypendiów:

1.1. Pięć stypendiów magisterskich dla pielęgniarek w wysokości 1500 zł rocznie (stypendia te mogą być wypłacane przez dwa lata pod warunkiem posiadania odpowiednich środków na ten cel w kolejnych latach).

1.2. Pięć stypendiów doktoranckich dla lekarzy w wysokości 2000 zł rocznie dla osób zatrudnionych poza Śląską Akademią Medyczną (stypendia te mogą być wypłacane przez trzy lata pod warunkiem posiadania odpowiednich środków na ten cel w kolejnych latach).

1.3. Dziesięć stypendiów na wyjazdy szkoleniowo-specjalistyczne krajowe lub zagraniczne. Stypendia te mogą być przyznane: lekarzom posiadającym co najmniej I stopień specjalizacji, lub lekarzom specjalizującym się wg nowego systemu i pracującym nie mniej niż trzy lata, a także pielęgniarkom pracującym nie mniej niż 5 lat. Szkolenie może trwać maksymalnie przez 3 miesiące, a kwota przyznana na wyjazd wynosi maksymalnie 12 000 zł.

1.3.1. Przy rozpatrywaniu wniosków na wyjazdy zagraniczne preferowane będą kraje europejskie.

1.3.2. Starający się o stypendium zagraniczne winien w dokumentacji przedstawić wiarygodny dokument potwierdzający znajomość języka kraju, do którego wyjeżdża. W przypadku braku certyfikatu Komisja zastrzega sobie prawo do przeprowadzenia egzaminu sprawdzającego.

1.3.3. Istnieje możliwość skorzystania ze stypendium szkoleniowego tylko raz. Wyjazd nie uniemożliwia skorzystania ze stypendium doktoranckiego lub magisterskiego.

1.3.4. Przesunięcie terminu i miejsca stypendium wymaga zgody Komisji PMU.

2. Ww. stypendia mogą być przyznawane jedynie kadrze medycznej zajmującej się dziedzinami związanymi z Programem „Matka i Dziecko”, tzn. pediatrią, neonatologią, położnictwem i innymi dziedzinami specjalistycznymi dotyczącymi noworodków i dzieci.

2.1. Przy przyznawaniu każdego rodzaju stypendium uwzględniani będą kandydaci pracujący w województwie śląskim.

3. Informacje o ofercie stypendialnej winny być zamieszczone w formie ogłoszeń w biuletynach Okręgowej Izby Lekarskiej oraz Okręgowej Izby Pielęgniarskiej, a także w publikacjach Akademii oraz w informacjach przekazywanych Radom Wydziałów i Kierownikom Katedr.

4. Śląska Akademia Medyczna utworzy komisję rekrutacyjną, której zadaniem będzie typowanie kandydatów do określonych form pomocy stypendialnej. W skład Komisji wejdą także osoby wytypowane przez Komisję PMU.

5. Wnioski o przyznanie stypendiów komisja będzie przedstawiać do ostatecznego zatwierdzenia Komisji PMU Programu „Matka i Dziecko”. Po akceptacji wniosków przez Komisję PMU Śląska Akademia Medyczna zawiera umowę ze stypendystą oraz dokonuje wypłaty środków według ustalonego wcześniej harmonogramu.

6. Śląska Akademia Medyczna jest zobowiązana do czuwania nad prawidłowym wydatkowaniem środków. Instytucja ta ma prawo żądać od stypendystów wszelkich informacji dotyczących pracy naukowej, bądź szkolenia, na które przeznaczone było stypendium.

6.1. Osoby, którym przyznano stypendium magisterskie lub doktoranckie otrzymają przyznane fundusze na podstawie przedstawionych rachunków (dotyczy to kandy-

datów nie będących pracownikami Akademii Medycznej).

7. W przypadku stwierdzenia nieprawidłowości Śląska Akademia Medyczna ma prawo wstrzymać wypłatę stypendium, a w uzasadnionych przypadkach żądać zwrotu już wypłaconej kwoty.

8. Śląska Akademia Medyczna jest zobowiązana do sporządzenia na dzień 31 grudnia 2001 r. raportu z wykorzystania przekazanych środków.

9. Po przyjeździe stypendysta zobowiązany jest do złożenia rozliczenia finansowego w Rektoracie Śląskiej Akademii Medycznej oraz dokładnego sprawozdania merytorycznego w Sekretariacie Komisji PMU. Sprawozdanie merytoryczne będzie publikowane w biuletynie PMU.

KOMUNIKAT

Zakład Farmakologii w Zabrze Rokitnicy wraz z Oddziałem Śląskim Polskiego Towarzystwa Farmakologicznego i Instytutem Farmakologii PAN w Krakowie organizuje doroczne XI Dni Neuropsychofarmakologiczne, które odbędą się w Ustroniu Jaszowcu w dniach 27–29 maja 2002 r.

Przewodniczący Komitetu Organizacyjnego, dr **Przemysław Nowak**, oraz członkowie: prof. **Ryszard Brus**, prof. **Ryszard Szkilnik**, dr **Tomasz Klimkiewicz** i lek. **Łukasz Labus** zachęcają do udziału w konferencji oraz nadsyłania streszczeń doniesień, które organizatorzy zamierzają wydać w języku angielskim jeszcze przed sympozjum.

Bliższe informacje można uzyskać w Katedrze Farmakologii, tel. (0-32) 272-26-83.

Dr n. med. Przemysław Nowak

II MIĘDZYNARODOWA KONFERENCJA DLA STUDENTÓW MEDYCYNY I MŁODYCH LEKARZY WE LWOWIE

II Międzynarodowa Konferencja dla Studentów Medycyny i Młodych Lekarzy odbyła się we Lwowie w dniach 11–13 października 2001 r. pod patronatem władz Lwowskiego Uniwersytetu Medycznego (LUM). Imprezę zorganizował zespół studentów pod kierownictwem **Bohdana Solonynko**, przewodniczącego Studenckiego Towarzystwa Naukowego LUM, studenta V roku Wydziału Lekarskiego. Brało w niej udział 450 uczestników z 57 uniwersytetów medycznych, reprezentujących takie kraje, jak: Armenia, Australia, Azerbejdżan, Białoruś, Bułgaria, Czechy, Egipt, Gruzja, Indie, Jugosławia, Kanada, Macedonia, Malezja, Niemcy, Pakistan, Polska, Rosja, Rumunia, Słowacja, Wielka Brytania i USA oraz Ukraina. Polską grupę stanowiło 40 studentów, najliczniej reprezentowane były, oprócz Śląskiej Akademii Medycznej, ośrodki z Lublina, Krakowa i Poznania.

W równoległe prowadzonych sesjach wygłaszano doniesienia naukowe w sekcjach: mikrobiologia i higiena (9), choroby wewnętrzne (12), neurologia i psychiatria (20), nauki farmaceutyczne (7), pediatria, położnictwo i ginekologia (8), morfologia, patologia i fizjologia (8), chirurgia (26), eksperymentalna medycyna (7) i stomatologia (39). W sesji plakatowej przedstawiono 28 prac. Streszczenia wygłaszanych prac wydrukowano w materiałach konferencyjnych.

Nasi przedstawiciele – członkowie Koła STN przy Katedrze i Zakładzie Higieny i Epidemiologii Wydziału Lekarskiego ŚAM w Katowicach, wygłosili trzy doniesienia naukowe: *Vibrotactile thresholds in young women obtained with ISO method; Quantitative measurement of vibrotactile perception thresholds at the finger using a new vibrotactile meter P8* oraz *Vibrotactile*

Członkowie i sympatycy Koła STN przy Katedrze i Zakładzie Higieny i Epidemiologii Wydziału Lekarskiego ŚAM w Katowicach pod pomnikiem Lekarza przy Lwowskim Uniwersytecie Medycznym we Lwowie.

perception thresholds – effects of the finger skin temperature.

Konferencję zakończyła uroczysta sesja pożegnalna, na której wręczono wszystkim certyfikaty uczestnictwa. Goście lwowskiego spotkania mieli też możliwość zwiedzenia ciekawych

obiektów – najważniejszych sanktuariów oraz zabytków Lwowa. Mieli również okazję być na spektaklu w przepięknej Operze Lwowskiej.

Dr hab. n. med. Barbara Harazin
Opiekun Koła STN przy Katedrze i Zakładzie Higieny i Epidemiologii Wydziału Lekarskiego ŚAM w Katowicach

O METODACH OCENY DZIAŁALNOŚCI NAUKOWEJ

Sprawozdanie z konferencji

W dniach 22–23 listopada 2001 r. w Cieszynie odbyła się konferencja na temat „Statystyczno-porównawcze metody oceny działalności naukowej” zorganizowana przez Uniwersytet Śląski w Katowicach i Komitet Naukoznawstwa PAN. Obrady toczyły się w pięciu sesjach, poświęconych kolejno następującym zagadnieniom: „Bibliometria i jej zastosowania do nauki światowej”, „Ocenianie instytucji naukowych i pracowników nauki”, „Zagadnienia metodyczne i zastosowania praktyczne”, „Bibliometria w naukach społecznych i medycynie”, „Bibliometria w naukach humanistycznych”. Przygotowano 20 interesujących referatów, dających możliwość konfrontacji różnorodnych sposobów analizy danych dotyczących badań naukowych, zwracających uwagę na odmienne oczekiwania w zależności od dziedziny wiedzy lub charakteru badań, ukazujących trudności wynikające z subiektywnej interpretacji uzyskanych zestawień oraz czasami niejednoznaczne wyniki poszukiwań zależne od dostępnej bazy danych. Na konferencji przedstawiono też informacje o najnowszych powstałych lub dopiero powstających bazach dotyczących różnych szczegółowych zagadnień.

Poniżej przedstawiamy najważniejsze spostrzeżenia niektórych autorów referatów.

Prof. **Andrzej Kajetan Wróblewski** z Wydziału Fizyki Uniwersytetu Warszawskiego w artykule „Bibliometryczna trylogia” zwrócił uwagę, że brak znajomości posługiwania się bazami cytowań prowadzi do nieporozumień. Przykładowo często mylony jest procentowy udział danego kraju w światowej bazie publikacji z procentowym udziałem publikacji z autorami z tego kraju. Autor uważa też, że tzw. wskaźnik *impact* dla poszczególnych państw nie charakteryzuje jakości badań naukowych w danym kraju, lecz raczej strukturę jego nauki.

Z kolei dr **Władysław Kraus** z Instytutu Katalizy i Fizykochemii Powierzchni PAN omówił „Wpływ sposobu gromadzenia danych na analizę cytowań”.

Przypomniał, iż **Eugene Garfield**, twórca wielu wskaźników bibliometrycznych, zalecał korzystanie z nich ze szczególną ostrożnością i sugerował, że bardziej odpowiednie może być wyznaczanie IF na podstawie dłuższych, pięcioletnich okresów zliczania cytowań. Zauważył ponadto, że zliczenia cytowań w *JCR* nie rozróżniają listów do redakcji, przeglądów literatury i prac oryginalnych.

W. Kraus krytycznie odniósł się do przypisywania źródeł w zależności od czasu ich wprowadzenia do bazy, a nie od czasu ich publikacji (tak dzieje się np. w jednym z kluczowych czasopism, „Nature”). Uważa, iż zmiany sposobu zliczania lub zaliczania cytowań (z tego samego ich zbioru) prowadzą do przewidywalnego teoretycznie, dowolnego uszeregowania autorów, zależnego jedynie od wybranej procedury. Zasugerował, że nadmierne zaufanie pokładane w bibliometrii może zaszkodzić nie tylko pewnym naukom, lecz także naruszyć reputację naukometrii.

Prof. **Andrzej Ziabicki** z Instytutu Podstawowych Problemów Techniki PAN w artykule „Ocena dorobku i reputacji naukowej indywidualnych uczonych i zespołów” zauważył, że w ostatnich latach popularność zyskały metody ilościowe oceny dorobku naukowego, wykorzystujące wskaźniki charakteryzujące osiągnięcia naukowe i kwalifikacje ocenianych uczonych i zespołów. Wyjaśnił, kiedy należy mówić o dorobku naukowym, a kiedy o reputacji naukowej. Autor ma świadomość, że dobór najważniejszych wskaźników i wagi statystyczne muszą być dostosowane do profilu oceny, ponieważ innych wskaźników wymaga ocena badacza, innych – dydaktyka, a jeszcze innych – menadżera. Jednocześnie zaznacza, że idealna ocena powinna zawierać zarówno elementy jakościowe (opisowe), jak i ilościowe (wskaźniki dorobku i reputacji) oraz że idealna procedura oceniania powinna wzorować się na procesie sądowym.

Z kolei prof. **Andrzej Pile** z Instytutu Farmakologii PAN opracował interesujące doniesienie: „Najczęściej cytowa-

ni naukowcy oraz prace naukowe w Polsce, raport za lata 1965–2001 na podstawie bazy *Science Citation Index*”. Zauważył, że wg światowych statystyk ponad połowa badań nie jest w ogóle cytowana. Ponieważ żadna z dostępnych w Polsce dwóch baz danych poświęconych analizie publikacji i cytowań nie gwarantuje kompletności (mowa tu o *Science Citation Report* za lata 1996–2001 oraz *National Citation Report*), postanowiono przeprowadzić analizę cytowań prac polskich samodzielnych pracowników naukowych za lata 1965–2001 korzystając z dostępu do bazy *Science Citation Report*. By znaleźć się na liście naukowców musiał być cytowany ponad tysiąc razy i opublikować choć jedną pracę cytowaną co najmniej 100 razy. Kryteria te spełniło 221 naukowców, w tym 64 z dziedziny biologia i medycyna, a spośród nich 15 osób zatrudnionych było w akademiach medycznych. Wytypowano również listę 33 publikacji, z których każda cytowana była co najmniej 500 razy; najwięcej, bo 19 z nich pochodzi z działu biologia i medycyna. Jak zauważa autor tej analizy, uzyskane wyniki okazały się 3–10 razy wyższe od danych dotychczas dostępnych w istniejących w Polsce bazach.

Wśród prezentowanych wystąpień znalazło się też opracowanie mgr **Iwony Wrzosek** i mgr **Katarzyny Jaskólskiej** z naszej uczelni na temat: „Badania bibliometryczne w Śląskiej Akademii Medycznej w Katowicach”. Autorki przedstawiły przebieg tych badań przeprowadzonych w Bibliotece Głównej ŚAM w latach 1998–2001. Należą tu: analiza bibliometryczna prenumeraty czasopism zagranicznych oraz stworzenie w bazie *Bibliografia publikacji pracowników ŚAM* dwóch modułów: *Publikacje pracowników Śląskiej Akademii Medycznej indeksowane przez bazy zagraniczne* i *Cytowania publikacji pracowników Śląskiej Akademii Medycznej w Katowicach*.

Wszystkie streszczenia referatów przygotowanych na konferencję można znaleźć na stronie internetowej Biblioteki Uniwersytetu Śląskiego:

<<http://www.bg.us.edu.pl/>>.

Oprac. J.M.

KRONIKA

listopad-grudzień 2001

- * 5 listopada rektor ŚAM prof. dr hab. **Tadeusz Wilczok** uczestniczył w odbywającym się w Sali Mauretańskiej gmachu Ministerstwa Zdrowia spotkaniu rektorów uczelni medycznych z ministrem zdrowia **Mariuszem Łapińskim**. Spotkanie poświęcone było aktualnej sytuacji polskich uczelni medycznych.
- * 6 listopada dyrektor ŚAM **Adam Salaniewski** wziął udział w posiedzeniu Komisji Zdrowia Rady Miejskiej w Zabrze. Rozmawiano m.in. na temat trudności związanych z budową Akademickiego Centrum Medycznego.
- * 7 listopada Senat ŚAM uchylił uchwałę z 28 lutego br., dotyczącą warunków rekrutacji od 2002 roku, odstępując od planowanych w związku z nową maturą zmian. Zdecydował także o przejściu od władz samorządowych województwa śląskiego dwóch szpitali specjalistycznych, zlokalizowanych w Zabrze przy ulicy M. Curie-Skłodowskiej 10 i w Bytomiu przy ulicy Batorego 15.
- * Od 9 do 11 listopada toczyły się na Wydziale Lekarskim w Katowicach obrady ogólnopolskiej konferencji poświęconej polityce zdrowotnej, leczeniu interdyscyplinarnemu oraz współczesnym kierunkom w opiece paliatywnej. Imprezę zorganizowało działające przy naszej uczelni przedstawicielstwo International Federation of Medical Students' Association (IFMSA) – międzynarodowej organizacji studentów medycyny (szersza informacja na str. 20).
- * 10 listopada zabrzańska Katedra i Klinika Neurologii ŚAM obchodziła 50-lecie. Zorganizowanej z tej okazji uroczystości patronowali rektor ŚAM, prof. dr hab. **Tadeusz Wilczok** oraz prezydent Zabrze, **Roman Urbanczyk** (szersza informacja wewnątrz numeru).
- * 12 listopada rozpoczęła się w kierowanej przez prof. dr hab. **Władysława Pierchałę** Katedrze i Klinice Pneumonologii w Katowicach Ligocie akcja badań profilaktycznych dla osób narażonych na choroby płuc. Organizatorami badań są wspomniana Klinika Pneumonologii oraz Katedra Patolo-

morfologii (kier. prof. dr hab. **Marcin Kamiński**).

- * 13 listopada rektor ŚAM prof. dr hab. **Tadeusz Wilczok** spotkał się wraz z innymi rektorami śląskich uczelni z marszałkiem województwa śląskiego **Janem Olbrychtem**. Spotkanie odbyło się na Uniwersytecie Śląskim, jego gospodarzem był rektor UŚ, prof. dr hab. **Tadeusz Sławek**. Rozmawiano m.in. na temat możliwości dofinansowania szkolnictwa wyższego na Śląsku.
- * W dniach od 15 do 17 listopada zorganizowana została w sali Senatu ŚAM przez firmę International Publishing Service, dziewiąta z kolei wystawa najnowszych zagranicznych książek z dziedziny medycyny (szersza informacja wewnątrz numeru).
- * 16 listopada – podczas 50. Światowej Wystawy Wynalazczości, Nauki i Nowych Technologii – kolejne wyróżnienia uzyskał opracowany m.in. przez prorektora ds. nauki ŚAM, prof. dr hab. **Aleksandra Sieron**, kierownika Katedry i Oddziału Klinicznego Chorób Wewnętrznych i Medycyny Fizykalnej ŚAM w Bytomiu, aparat Viofor JPS mający zastosowanie i dający bardzo dobre efekty medyczne w profilaktyce, leczeniu i rehabilitacji (szersza informacja wewnątrz numeru).
- * 16 listopada dziekan Wydziału Lekarskiego w Katowicach prof. dr hab. **Jan Dulawa** uczestniczył w obchodach 30-lecia Szpitala Specjalistycznego w Tychach.
- * 21 listopada w Domu Lekarza w Katowicach, w trakcie comiesięcznego posiedzenia Oddziału Śląskiego Polskiego Towarzystwa Pediatrycznego, odbyło się spotkanie z okazji 80-lecia prof. dr hab. **Bożeny Hager-Maleckiej** (szersza informacja wewnątrz numeru).
- * 21 listopada prof. prof. **Michał Tendera** oraz **Andrzej Bochenek** uczestniczyli w odbywającej się na Politechnice Częstochowskiej wideokon-

ferencji nt. „Przewlekła choroba niedokrwienna serca”. Podczas konferencji można było obejrzeć transmisję wideo z dwóch operacji naczyń wieńcowych serca, wykonywanych w Śląskiej Akademii Medycznej. Jedną z nich była przeprowadzana za pomocą robota.

- * 23 listopada w Domu Muzyki i Tańca w Zabrze odbyło się dyplomatorium absolwentów wydziału zabrzańskiego. Władze uczelni reprezentował prorektor ds. studenckich prof. dr hab. **Antoni Dyduch**.
- * 24 listopada rozpoczęły się tzw. Dni Endoskopowe, zorganizowane przez Katedrę i Klinikę Gastroenterologii ŚAM w Katowicach, kierowaną przez prof. dr hab. **Andrzeja Nowaka**. Patronował im rektor ŚAM prof. dr hab. **Tadeusz Wilczok**.
- * 2 grudnia premier **Leszek Miller** oraz minister zdrowia **Mariusz Łapiński** złożyli wizytę w sosnowieckim Wojewódzkim Szpitalu Specjalistycznym nr 5 im. św. Barbary. W spotkaniu uczestniczyli rektor ŚAM **Tadeusz Wilczok** oraz dziekan Wydziału Farmaceutycznego ŚAM **Barbara Błońska-Fajfrowska**.
- * 5 grudnia rektor prof. dr hab. **Tadeusz Wilczok** wziął udział w uroczystym przekazaniu przez Górnośląski Zakład Elektroenergetyczny Śląskiemu Centrum Chorób Serca w Zabrze stacji zasilającej.
- * Od 5 grudnia 2001 r. dostępny jest w Internecie (www. sccs. pl.) pierwszy polski program komputerowy pozwalający zdiagnozować zagrożenie chorobami serca. Powstał w Śląskim Centrum Chorób Serca w Zabrze opracowali go dwaj młodzi asystenci, **Marek Gierlotka** i **Michał Hawranek**. W ciągu 15 minut zainteresowani mogą otrzymać odpowiedź, czy znajdują się w grupie osób, którym grozi zachorowanie na chorobę serca i jak powinni postępować, aby tę możliwość ograniczyć.
- * 7 grudnia odbyła się na Wydziale Lekarskim w Katowicach uroczysta promocja doktorska. Władze uczelni reprezentowała prorektor ds. szkolenia podyplomowego prof. dr hab. **Maria Trusz-Gluza**.

WYSTAWA KSIĄŻEK

Listopadowe wystawy zagranicznej literatury medycznej stały się już tradycją w Bibliotece Głównej Śląskiej Akademii Medycznej. W dniach 15–17 listo-

Pathology”, na drugie wydanie której czekano aż dziesięć lat.

Tegoroczna oferta nie zawierała CD ROM-ów, ponieważ często stanowią

Fot. Paweł Bojko

pada br. zorganizowana została w sali Senatu ŚAM przez naszego stałego dostawcę książek – firmę International Publishing Service, dziewięć z kolei wystawa. Zgromadzonych gości powitali: dr **Jerzy Dyrda** – dyrektor Biblioteki Głównej, reprezentujący władze uczelni – dyrektor **Adam Salaniewski** oraz mgr **Teresa Kozak** – dyrektor IPS.

Zwiedzający zgodnie podkreślali wysoki poziom zaprezentowanej literatury. Licząca ok. 600 tytułów ekspozycja obejmowała najnowsze i wyjątkowo wartościowe wydawnictwa medyczne, szczególne zainteresowanie wzbudziła książka pt. „Cardiovascular

one dodatek do wersji drukowanej. W ten sposób wydawcy stwarzają możliwość aktualizowania danych zawartych w książkach. Coraz częstszą praktyką staje się również łączenie zakupu książki z dostępem do wersji *on line*.

Zakupy – podobnie jak w latach poprzednich – można było realizować prywatnie lub ze środków własnych klinik i zakładów ŚAM.

Wiele ciekawych pozycji z wystawy wzbogaciło również zbiory Biblioteki Głównej oraz bibliotek wydziałowych.

Janina Zajiczek

Szanowni Państwo

Z upoważnienia JM Rektora, prof. zw. dr. hab. **Tadeusza Wilczoka**, miło nam poinformować o projekcie opracowania przez Bibliotekę Główną ŚAM wydawnictwa ilustrującego różnorodne formy twórczości artystycznej naszego uczelnianego środowiska.

Zachęcając Państwa do współpracy w gromadzeniu materiałów, prosimy o kierowanie propozycji prac (poezja, fragmenty prozy, malarstwo, grafika, fotografia), które autorzy chcieliby zaprezentować w planowanej publikacji, pod adresem: Biblioteka Główna Śląskiej Akademii Medycznej – Dział Dokumentacji Naukowej i Wydawnictw, ul. Poniatowskiego 15, 40-055 Katowice (tel. 257 12 34; e-mail: dyrbib@infomed.slam.katowice.pl).

Redakcja Biuletynu Informacyjnego

* Kardiologzy z Górnośląskiego Centrum Medycznego w Katowicach Ochojcu i Śląskiego Centrum Chorób Serca w Zabrze uczestniczą w badaniach nad najnowszą metodą leczenia miażdżycy. Testowana przez nich metoda opiera się na użyciu nowej generacji stentów, pokrytych warstwą leku, zapobiegającego ponownemu zwężeniu tętnicy. Jeśli eksperyment się powiedzie, chorzy będą mieli szansę uniknąć operacji wszczepiania by-passów („Gazeta Wyborcza Gazeta w Katowicach”, *Serce nowej generacji*, nr 259, 6 listopada 2001).

* Wątpliwościami na temat słuszności zarzutów stawianych kasom chorych podzielili się z czytelnikami „Dziennika Zachodniego” (nr 260, 7 listopada 2001), były minister zdrowia dr hab. **Grzegorz Opala**, prof. nadzw. ŚAM, kierownik Katedry i Kliniki Wieku Podeszłego ŚAM w Katowicach Ligocie oraz prof. dr hab. **Marian Zembala**, kierownik Katedry i Oddziału Klinicznego Kardiochirurgii i Transplantologii ŚAM w Zabrze.

* Na temat zagrożeń spowodowanych chorobami jelita grubego wypowiedzieli się na łamach „Dziennika Zachodniego” prof. dr hab. **Andrzej Nowak**, kierownik Katedry i Kliniki Gastroenterologii ŚAM w Katowicach Ligocie oraz dr n. med. **Maciej Gonciarz**, kierownik Pracowni Endoskopowej Katedry i Oddziału Klinicznego Chorób Wewnętrznych ŚAM Wojewódzkiego Szpitala Specjalistycznego w Sosnowcu (*Reflektory na jelito grube*, nr 262, 9 listopada 2001).

* Bardzo poważnym problemem dla budżetu państwa są wydatki związane z refundacją leków. W ubiegłym roku kasy chorych wydały na ten cel około 3,55 mld złotych. Zdaniem dr. **Jerzego Kurkowskiego**, dyrektora naczelnego Centralnego Szpitala Klinicznego Śląskiej Akademii Medycznej wskazana jest rewizja listy leków refundowanych. Uważa się, że w Polsce potwierdzoną skuteczność ma tylko około 50% leków znajdujących się na tej liście (w Wielkiej Brytanii wskaźnik ten wynosi 92%) („Dziennik Zachodni”, *Lista pod lupę*, nr 264, 12 listopada 2001).

PRZECZYTALIŚMY...

- * Prof. dr hab. **Leszek Ilewicz**, kierownik Katedry i Zakładu Stomatologii Zachowawczej i Chorób Przyzębia ŚAM w Zabrze zachęcał do opracowania i wdrożenia programu profilaktycznego, mającego ograniczyć zachorowalność Polaków na próchnicę („Dziennik Zachodni”, *Zęby to skarb*, nr 264, 12 listopada 2001). Dzięki programom profilaktycznym w ostatnich dwudziestu latach w krajach europejskich udało się obniżyć zachorowalność na to schorzenie o 50–60%. Największy sukces odniosły w tym zakresie kraje skandynawskie.
  - * Centralny Szpital Kliniczny Śląskiej Akademii Medycznej w Katowicach uzyskał akredytację Centrum Monitorowania Jakości w Ochronie Zdrowia. Dołączył tym samym do grona 52 szpitali w Polsce, które poddały się surowej weryfikacji komisji oceniającej m.in. poziom satysfakcji pacjentów oraz poziom ich leczenia („Dziennik Zachodni”, *Klinika wzorowa*, nr 265, 13 listopada 2001; „Puls Medycyny”, *Kolejny akredytowany*, nr 20, 21 listopada–4 grudnia 2001).
  - * O planach, nadziejach i trudnościach związanych z budową polskiego sztucznego serca wypowiedział się na łamach „Super Expressu” prof. dr hab. **Zbigniew Religa** (*Będzie polskie sztuczne serce*, nr 265, 13 listopada 2001; „Puls Medycyny”, *Potrzeba 25 mln złotych na program budowy polskiego sztucznego serca*, nr 20, 21 listopada–4 grudnia 2001; zob. też „Kulisy”, *Sztuczne serce bije tak samo*, nr 47, 22 listopada 2001).
  - * Aktualnie zarejestrowanych jest w Polsce 1000 dzieci i dorosłych cierpiących na mukowiscydozę. Jest to jednak statystyka niepełna. Wiele osób umiera, ponieważ lekarze nie potrafią prawidłowo zdiagnozować tej jednostki chorobowej. Nie ma też obecnie skutecznej metody jej leczenia. Warunki niezbędne do normalnego funkcjonowania osób chorych na to schorzenie były tematem wypowiedzi doc. dr hab. **Haliny Woś**, kierownika Kliniki Pediatrii ŚAM w Katowicach Ligocie („Trybuna Śląska”, *Na co umarł Chopin?*, nr 267, 15 listopada 2001).
  - * Przed konsekwencjami palenia papierosów przestrzegali w artykule *Miliardy puszczone z dymem* doc. dr hab. **Jerzy Kozielski** z Katedry i Kliniki Ftyzjopneumonologii ŚAM w Zabrze, pełniący funkcję konsultanta wojewódzkiego ds. chorób płuc („Dziennik Zachodni”, nr 267, 15 listopada 2001).
  - * Senat Śląskiej Akademii Medycznej zdecydował o przejściu od województwa śląskiego Szpitala Specjalistycznego w Zabrze przy ul. M. Curie-Skłodowskiej 10 oraz Szpitala Specjalistycznego nr 2 w Bytomiu przy ulicy Batorego 15. W obydwu szpitalach mieszczą się oddziały kliniczne. Po przejściu przez akademię szpital w Bytomiu stanie się prawdopodobnie kolejnym szpitalem klinicznym ŚAM, natomiast Szpital Specjalistyczny w Zabrze zostanie przyłączony do tamtejszego Szpitala Klinicznego nr 1 („Gazeta Wyborcza Gazeta w Katowicach”, *Akademia chce szpitali*, nr 261, 8 listopada 2001; „Trybuna Śląska”, *Rektor bierze wszystko*, nr 267, 15 listopada 2001).
  - * Stosowane w Katedrze i Klinice Okulistyki Śląskiej Akademii Medycznej w Katowicach, kierowanej przez prof. dr hab. **Ariadnę Gierkę-Łapińską**, metody leczenia krótkowzroczności omówiono w artykule *Pozbądź się okularów* („Kobieta i Styl”, nr 11, 2001).
  - * W artykule *Strażnik figury* („Kobieta i Życie” nr 23, 21 listopada–5 grudnia 2001) przedstawiono badaną przez prof. dr hab. **Barbarę Zahorską-Markiewicz**, kierującą Katedrą i Zakładem Patofizjologii ŚAM w Katowicach Ligocie, nową skuteczną metodę walki z nadwagą. Głównymi elementami terapii są zażywanie nowego preparatu *chitinin* oraz przestrzeganie właściwej diety.
  - * W „Trybunie Śląskiej” (*Mogą coraz więcej*, nr 271, 20 listopada 2001) za-
- prezentowano działalność leczniczą Katedry i Oddziału Klinicznego Neurochirurgii ŚAM w Sosnowcu, kierowanej przez prof. dr hab. **Henryka Majchrzaka**. Jest to jedna z nielicznych w kraju placówek, gdzie wykonuje się prawie wszystkie operacje na mózgu. Leczy się tu tętniaki mózgu zakładając na szyjki metalowe zaciski (100–120 zabiegów rocznie). Od trzech lat prowadzone są zabiegi wewnętrzznacyniowe, polegające na wypełnieniu tętniaka odszczepialnymi spiralkami. Aktualnie szpital uczestniczy w eksperymentalnym wykorzystaniu *temodalu* w terapii glejaków.
- * Tryb kształcenia studentów ratownictwa medycznego, nowego kierunku funkcjonującego w Śląskiej Akademii Medycznej, był tematem artykułu red. **Judyty Watoly** *Licencja na ratowanie* („Gazeta Wyborcza Gazeta w Katowicach” nr 265, 23 listopada 2001). Cykl nauczania studentów ratownictwa obejmuje 2481 godzin, w tym: 470 godzin medycyny teoretycznej, 1777 godzin zajęć praktycznych w klinikach oraz 234 godziny ćwiczeń fizycznych. Ministerstwo Zdrowia uznało program nauczania studentów ratownictwa medycznego realizowany w Śląskiej Akademii Medycznej za wzorcowy. Przejęły go już inne akademie, które w ślad za naszą uczelnią wprowadziły studia dla ratowników.
  - * Wykorzystanie fototerapii w leczeniu niektórych schorzeń, m.in. depresji jesiennej i zimowej, bulimii, zaburzeń snu oraz napięcia przedmiesiączkowego, było tematem wywiadu **Iwony Bugajskiej** pt. *Światłem w oko*, przeprowadzonego z lekarzem **Markiem Krzystankiem**, kierownikiem Pracowni Światłoterapii Katedry i Kliniki Psychiatrii i Psychoterapii ŚAM w Katowicach Ochojcu („Gazeta Wyborcza Gazeta we Wrocławiu”, nr 275, 24/25 listopada 2001).
  - * Na temat konieczności kształcenia lekarzy o specjalizacji z medycyny paliatywnej wypowiedziała się dr **Jadwiga Pyszkowska**, kierownik Zakładu Medycyny i Opieki Paliatywnej ŚAM w Katowicach Ligocie („Gość Niedzielny”, *Otulają płaszczem*, nr 47, 25 listopada 2001).

PRZECZYTALIŚMY...

dokończenie

* **Mariola Markłowska** w artykule *Spór o pieniądze* omówiła stan realizacji podwyżek dla personelu służby zdrowia. Ogółem w województwie śląskim zostały one wypłacone w 38% płacówek. W pozostałych część pielęgniarek i salowych wystąpiła na drogę sądową przeciw pracodawcom, z reguły uzyskując satysfakcjonujące ich orzeczenia. Przytoczono wypowiedzi dyrektorów naczelnych: Centralnego Szpitala Klinicznego ŚAM w Katowicach, dra **Jerzego Kurkowskiego**, i Górnośląskiego Centrum Medycznego w Katowicach, **Wojciecha Olszówki**, którzy jako jedni z pierwszych wypłacili podległym pracownikom ustawowe podwyżki („Dziennik Zachodni”, nr 277, 27 listopada 2001).

* Każdego roku z powodu udaru mózgu umiera w Polsce ponad 32 tysiące osób, a kolejnych 40 tysięcy traci znaczną część sprawności fizycznej i umysłowej. Dr hab. **Krystyna Pierzchała**, prof. nadzw. ŚAM, kierownik Katedry i Kliniki Neurologii ŚAM w Zabrze przedstawiła czytelnikom „Dziennika Zachodniego” problemy związane z tym schorzeniem (*Choroba o dwóch twarzach*, nr 280, 30 listopada 2001).

Paweł Bojko

NOWOŚCI
WYDAWNICZE ŚAM

1. *Annales Academiae Medicae Silesiensis*, supl. 32: Ogólnopolskie Sympozjum „Biomechanika w implantologii”, Katowice: ŚAM 2001.
2. *Chemia medyczna*. Red. I. Żak, Katowice: ŚAM 2001.

OGÓLNOPOLSKA KONFERENCJA
IFMSA-POLAND
NA TEMAT OPIEKI PALIATYWNEJ

Działający w naszej uczelni Lokalny Oddział Międzynarodowego Stowarzyszenia Studentów Medycyny – IFMSA-Poland (International Federation of Medical Students' Associations) zorganizował w dniach 9–11 listopada ogólnopolską konferencję dla studentów medycyny i młodych lekarzy, poświęconą tematowi: *Polityka zdrowotna – leczenie interdyscyplinarne i współczesne kierunki w opiece paliatywnej*.

Obrady toczyły się na Wydziale Lekarskim w Katowicach, w auli im. prof. Jerzego Szaflarskiego. Honorowy patronat nad konferencją objął JM Rektor ŚAM, prof. dr hab. **Tadeusz Wilczok**. Grono wykładowców stanowili znani polscy specjaliści w zakresie medycyny paliatywnej – prof. dr hab. **Krystyna de Walden-Galuszko**, prof. dr hab. **Jacek Łuczak** oraz dr **Jadwiga Pyszkowska**.

Bogaty program imprezy obejmował wykłady, warsztaty i dyskusje. Ich tematyka dotyczyła m.in.: potrzeb psychologicznych chorych w okresie terminalnym, terażniejszości oraz przyszłości opieki i medycyny paliatywnej, bólu nowotworowego, możliwości edukacji przed- i podyplomowej w zakresie medycyny paliatywnej, leczenia symptomatycznego w chorobach nowotworowych, monitorowania leczenia opioidami.

Wiele miejsca poświęcono także aspektom psychologicznym opieki paliatywnej, w tym takim zagadnieniom, jak: komunikacja – przekazywanie złej wiadomości, żałoba – wsparcie dla rodziny, postawy wobec eutanazji.

W warsztatach i dyskusjach – oprócz już wymienionych wykładowców – uczestniczyli również: ks. dr **Antoni Bartoszek**, mgr **Łucja Bartoszevska**, mgr **Beata Fularska**, dr **Malgorzata Krajnik**, lek. **Jolanta Markowska**, dr **Agata Rembielak** oraz dr **Beata Utracka-Hutka**.

Głównym organizatorem konferencji była absolwentka ŚAM dr **Malgorzata Hutka**, z ramienia IFMSA koordynator narodowy ds. zdrowia publicznego.

*****

International Federation of Medical Students' Associations – Międzynarodowe Stowarzyszenie Studentów Medycyny (IFMSA) należy do najstarszych organizacji studentów medycyny na świecie (w sierpniu 2001 organizacja obchodziła 50-lecie). Przedstawicielstwo w Polsce – IFMSA-Poland – zrzesza studentów wszystkich naszych akademii medycznych. Jest to instytucja pozarządowa, niedochodowa i apolityczna, finansująca się ze składek członków oraz dzięki sponsorom, posiadająca osobowość prawną oraz dobrze zorganizowaną sieć oddziałów lokalnych.

Celem działalności IFMSA jest międzynarodowa współpraca studentów medycyny, skupiająca się głównie na zagadnieniach zdrowia publicznego, problematyce AIDS, pomocy dla uchodźców, ofiar głodu i wojen. Stowarzyszenie realizuje programy naukowe i społeczne, prowadzi dydaktykę i edukację medyczną. Zasadniczymi formami działalności są praktyki wakacyjne dla studentów za granicą, wymiana naukowa (w tym staże naukowe), konferencje naukowe dla studentów i młodych lekarzy.

Główne kierunki działalności IFMSA wytyczane są na odbywających się 2 razy w roku konferencjach światowych oraz zjazdach subregionalnych. W lutym 2002 spotkanie subregionalne odbędzie się w Polsce – we Wrocławiu. W kwietniu zaś studenci ŚAM będą organizatorami zgromadzenia ogólnego IFMSA-Poland w Katowicach.

Na temat przedstawicielstwa IFMSA-Poland w naszej uczelni więcej informacji pod adresem:

www.slam.katowice.pl. (T.B.)